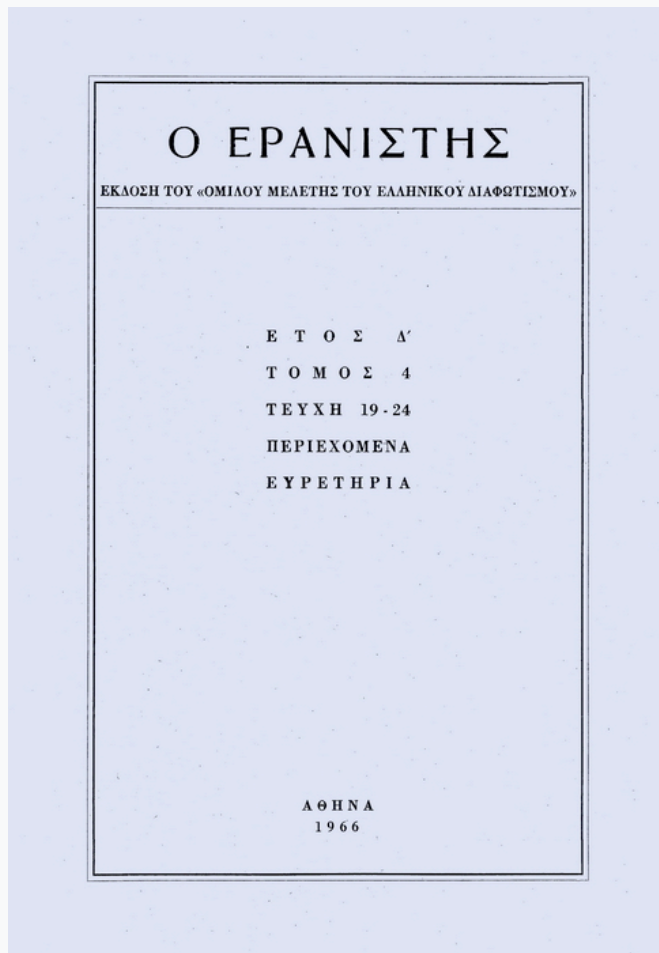


The Gleaner

Vol 4 (1966)



Αι Κυβερνητικά Αρχαί της Ελληνικής Πολιτείας (1827-1833)

Γεώργιος Δ. Δημακόπουλος

doi: [10.12681/er.9654](https://doi.org/10.12681/er.9654)

Copyright © 2016, Γεώργιος Δ. Δημακόπουλος



This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Δημακόπουλος Γ. Δ. (2016). Αι Κυβερνητικά Αρχαί της Ελληνικής Πολιτείας (1827-1833). *The Gleaner*, 4, 117-154. <https://doi.org/10.12681/er.9654>

ΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

1827 - 1833

Ἡ ὀνομασία *Ἑλληνικὴ Πολιτεία*, ὡς ἐπίσημος τίτλος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, προσεδόθη εἰς αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Συντάγματος τοῦ 1827, ὅτε ἔληξεν ἡ *Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος* καὶ εἰσῆχθη τὸ κατὰ τὸ Σύνταγμα νέον «ὀριστικὸν» πολίτευμα. Ὡς ὁ μέχρι τότε ἰδιότυπος τίτλος τοῦ κράτους εἶχε χρησιμεύσει εὐφυῶς πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ προσωρινοῦ κυβερνητικοῦ συστήματος καὶ κάλυψιν τοῦ δημοκρατικοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, οὕτω καὶ ὁ νέος τίτλος ἀπετέλει ἐπινόησιν προελθοῦσαν ἐκ τῶν αὐτῶν λόγων διεθνοῦς πολιτικῆς σκοπιμότητος¹. Πράγματι ἐνῶ ἐσκοπεῖτο νὰ ἀποδοθῇ ὁ ὄρος «Ἑλληνικὴ Δημοκρατία», ἀπεφεύγετο ἡ ἄμεσος ἀναφορὰ τοῦ ἀσυμπαθοῦς εἰς τὴν τότε διεθνῆ τάξιν δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. Ὁ τίτλος οὗτος, ὡς εἰκόσ, κατηγορήθη αὐτομάτως ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου κατὰ τὴν 25ην Ἰανουαρίου 1833².

Ὡς κυβερνητικαὶ ἀρχαὶ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας νοοῦνται ἐν τῷ παρόντι ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰ νομοθετικὰ ἢ νομοπαρασκευαστικὰ σώματα τῆς περιόδου ἐκείνης, δηλ. ἡ Βουλὴ, τὸ Πανελλήνιον καὶ ἡ Γερουσία, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ἐκάστοτε ἀσκήσαντα τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἐκτελεστικῆς λειτουργίας ὄργανα καὶ οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας (= Ὑπουργοί).

Σκοπὸς τῆς δημοσιεύσεως τῶν πινάκων συνθέσεως τῶν ὡς ἄνω ὀρ-

1. Δις ἔκτοτε ἐχρησιμοποιήθη ὁ τίτλος οὗτος πρὸς ὀνομασίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Πρῶτον κατὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς ἀβασιλεύτου δημοκρατίας τῷ 1924 καὶ δὴ καὶ μετὰξὺ 13ης Μαρτίου καὶ 24ης Μαΐου τοῦ ἔτους ἐκείνου. Δεύτερον κατὰ τὴν περίοδον τῆς ξενικῆς κατοχῆς, ἤτοι μετὰξὺ 1941 καὶ 1944.

2. Ἦδη ἀπὸ τῶν μέσων Δεκεμβρίου

1832 ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἑλλάδος ἐχρησιμοποιοῖ τὸν ἐξῆς τίτλον: *Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος*. Βλ. Διακήρυξιν Διοικ. Ἐπιτρ. 695/13 Δεκ. 1832, «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 60 - 61 (14 Δεκ. 1832) καὶ πρβλ. Ἐγγραφον Ἀντιβασιλείας 30 Ὀκτ. 1832, *Αὐτόθι*, φ. 59 (10 Δεκ. 1832).

γάνων³ είναι ή παρουσιάσις και ή ταξινόμησις κατεσπαρμένων περι αὐτῶν εἰδήσεων και ή τυχόν συμπλήρωσις αὐτῶν.

Πρὸς κατάρτισιν τῶν ἀνωτέρω πινάκων ἔλαβον ὑπ' ὄψιν μου τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἔναρξιν και τὴν παῦσιν τοῦ λειτουργήματος ἐνὸς ἐκάστου ἐπίσημα ἔγγραφα. Ταῦτα ἀνεζήτησα κατ' ἀρχὴν εἰς τὰς τότε Ἐφημερίδας τῆς Διοικήσεως ἢ εἰς ἄλλας ἐφημερίδας τῆς ἐποχῆς, εἰς ἃς εἶχον δημοσιευθῆ πρὸς ἐνημέρωσιν τοῦ κοινοῦ, ὡς και εἰς διαφόρους νεωτέρας συλλογὰς ἐγγράφων. Τὰς σχετικὰς εἰδήσεις συνεπλήρωσα, κατὰ τὸ δυνατόν, ἐκ τοῦ εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους ἀποκειμένου ἀνεκδότου ἀρχεῖακοῦ ὑλικοῦ ἢ τῶν εἰς ἄλλα ἀρχεῖα φυλασσομένων ἀνεκδότων χειρογράφων. Λόγω τοῦ χαρακτῆρος τοῦ παρόντος δημοσιεύματος περιορίσθην εἰς τὸ ἀνωτέρω πρωτότυπον ὑλικὸν και δὲν ἐμνημόνευσα, ἐκτὸς ἐλαχίστων περιπτώσεων, τὰς ὑπὸ τῶν συγχρόνων πρὸς τὰ γεγονότα ἢ και νεωτέρων συγγραφέων διδομένας συναφεῖς πληροφορίας, αἵτινες ἄλλωστε οὐδὲν θὰ εἶχον νὰ προσθέσουν.

Ἐν προκειμένῳ δὲν θεωρῶ ἄσκοπον νὰ τονίσω και πάλιν τὴν ἀνάγκην τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Βουλῆς πρακτικῶν και ἄλλων πράξεων τῶν μέχρι τοῦ 1844 νομοθετικῶν και νομοπαρασκευαστικῶν σωμάτων, παραμενόντων ἀνεκδότων ἐπὶ μίαν ἑκατονταετίαν ὡς διακοπείσης ἔκτοτε τῆς ἐκδόσεως τῶν «*Ἀρχείων τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας*»⁴.

Ἡ μεγάλη σημασία τὴν ὁποῖαν θὰ ἔχη διὰ τὴν ἔρευναν ἢ διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἐν λόγῳ πρακτικῶν προσπέλασις πρὸς τὰς εἰς αὐτὰ ἐμπεριεχομένας ἱστορικὰς πληροφορίας εἶναι καταφανής.

I. H B O Y Λ Η

Τὸ παρὸν σημείωμα περὶ τῆς Βουλῆς, ὡς και τὰ ἀκολουθοῦντα περὶ τοῦ Πανελληνίου και τῆς Γερουσίας δὲν ἀποτελοῦν, βεβαίως, μελέτας τῶν ἐν λόγῳ θεσμῶν, οὔτε καὶ ἀπλᾶ σχεδιάσματα αὐτῶν. Ἀποκλειστικὸν σκοπὸν ἔχουν νὰ ἀποτελέσουν στοιχειώδη κατατοπιστικὴν εἰσαγωγὴν εἰς τοὺς ἐπομένους πίνακας συνθέσεων τῶν ὡς ἄνω σωμάτων και ὡς τοιαῦτα πρέπει νὰ θεωρηθῶν.

3. Τοὺς ἀντιστοίχους πίνακας διὰ τὴν περίοδον 1822 - 1827 βλ. ἐν Γ.Δ. Δημακοπούλου, *Ἡ Διοικητικὴ Ὁργάνωσις κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν, 1821-1827*, Ἐν Ἀθήναις 1966, σελ. 215 - 243.

4. Βλ. σχετικῶς ἐν Γ.Δ. Δημακοπούλου, *Ἐνθ' ἀνωτ.*, σελ. 12, 15, 16 και Τοῦ Αὐτοῦ, «Τὰ Πρακτικά τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, 1835-1844», *Ἐπιθ.Δημ. Δικαίου και Διοικ. Δικαίου*, τόμ. 10 (1966), σελ. 177.

Διὰ τοῦ Πολιτικοῦ Συντάγματος τῆς Ἑλλάδος τῆς 1ης Μαΐου 1827, τοῦ γνωστοῦ περισσότερον ὡς Συντάγματος τῆς Τροιζήνης, ἡ «κυριαρχία τοῦ Ἔθνους» διηρέθη εἰς τρεῖς ἐξουσίας· νομοθετικὴν, νομοτελεστικὴν καὶ δικαστικὴν (ἄρθρον 36).

Ἡ νομοθετικὴ ἀνετέθη «ἰδιαιτέρως» εἰς τὸ σῶμα τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, ὀνομασθὲν *Βουλὴ* (ἄρθρον 40)· ἡ νομοτελεστικὴ εἰς μονομελὲς ὄργανον, ὀνομασθὲν *Κυβερνήτης* καὶ ἡ δικαστικὴ εἰς τὰ διάφορα δικαστήρια.

Ἡ Βουλὴ⁵ θὰ συνεκροτεῖτο, κατὰ τὸ Σύνταγμα, ἐξ ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαρχιῶν, ἐκλεγομένων κατὰ νόμον⁶. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπαρχιῶν ἀφίετο ἀόριστος, λόγῳ τοῦ ὅτι ὁ Ἀγὼν δὲν εἶχε λήξει καὶ συνεπῶς τὰ ὄρια τῆς ἐπικρατείας δὲν εἶχον προσδιορισθῆ ἀκόμη. Πάντως διὰ ψήφισματος τῆς Γ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως εἶχεν ἤδη θεσπισθῆ ὅτι «Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια σύγκειται ἀπὸ ὅλας τὰς ἐπαρχίας ὅσαι ἔλαβον τὰ ὄπλα κατὰ τῆς τυραννίας· εἶναι δὲ ἀδιαίρετος καὶ ἀδιάσπαστος»⁷.

Ἡ βουλευτικὴ περίοδος προεβλέπετο ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τριετής. Διὰ ψήφισματος ὅμως τῆς Γ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως⁸ ὠρίσθη ὅτι κατ' ἐξαιρέσιν ἡ πρώτη ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ νέου Συντάγματος βουλευτικὴ περίοδος θὰ ἦτο ἐνιαυσία καὶ ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ἔπρεπε νὰ συγκροτηθῆ ἀμέσως καὶ νὰ μὴ διαλυθῆ πρὶν ἀφικθῆ ὁ Κυβερνήτης, ἔστω καὶ ἂν παρήρχετο ὁ χρόνος τῆς θητείας της. Πρὸς ἔναρξιν τῆς βουλευτικῆς περιόδου ἀπηγγεῖτο ἡ παρουσία τεσσεράκοντα πέντε μελῶν.

Εὐθύς μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Συντάγματος μικρὸς ἀριθμὸς βουλευτῶν ἐκλεγέντων ἀπὸ πολλοῦ, βάσει τῆς κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1825 ἐκδοθείσης Προκηρύξεως τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Σώματος πρὸς τὸ Πανελλήνιον⁹, συνεκεντρώθη μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς Νικο-

5. Περὶ τῶν εἰς τὴν Βουλὴν ἀφορῶσων συνταγματικῶν διατάξεων καὶ γενικῶς περὶ τῆς ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τῆς νομοθετικῆς διαδικασίας κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην βλ. τὴν ὑπὸ ἐκτύπωσιν, ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, πραγματείας μου «Ὁ Κῶδιξ τῶν Νόμων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Ἡ νομοθετικὴ διαδικασία. Τὰ κείμενα».

6. Ὁ ἰσχύων τότε ἐκλογικὸς νόμος ἦτο ὁ ὑπ' ἀριθμ. 17/16 Ἀπριλ. 1823.

Τὸ κείμενον αὐτοῦ βλ. ἐν Ἀ. Μάμουκα, *Τὰ κατὰ τὴν Ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος*, Ἐν Πειραιεῖ 1839, τόμ. Γ', σελ. 68-72.

7. Βλ. Ψήφισμα Α' /22 Φεβρ. 1827, Ἀ. Μάμουκα, *Ἐνθ' ἄνωτ.*, τόμ. Θ', σελ. 91 - 92.

8. Βλ. Ψήφισμα ΙΓ' /1 Μαΐου 1827, *Αὐτόθι*, σελ. 107 - 111.

9. Γ.Δ. Δημακοπούλου, *Ἡ Διοικητικὴ Ὀργάνωσις*, σελ. 165 - 166. Οἱ βουλευταὶ οὗτοι εἶχον ἐκλεγεῖ πρὸς συγκρότησιν τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος τῆς Δ' Περιόδου.

λάου Ρενιέρη¹⁰ εἰς τὸν Πόρον τὴν 16ην Μαΐου¹¹, ἀκολούθως δὲ μετεκινήθη διαδοχικῶς εἰς Ἐρμιόνη καὶ Ναύπλιον¹², ἔνθα καὶ ἤρχισε προπαρασκευάζων τὴν ἔναρξιν τῶν τακτικῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος.

Τελικῶς, συγκεντρωθέντος τοῦ ἀπαραιτήτου ἀριθμοῦ τῶν τεσσαράκοντα πέντε βουλευτῶν, ἐγένετο τὴν 20ὴν Ἰουνίου 1827 ἡ ἐγκαθίδρυσις τῆς Βουλῆς καὶ ἡ ὀρκωμοσία τῶν μελῶν της, ἀπὸ τῆς ἐπομένης δὲ ἤρχισαν αἱ τακτικαὶ ἐργασίαι τοῦ Σώματος¹³.

Ὁ βίος τῆς τετάρτης ἀπὸ τοῦ 1822 Πανελληνίου Βουλῆς δὲν ἐπρόκειτο νὰ εἶναι μακρὸς. Δὲν συνεπληρώθη καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ὀρισθεῖσα ἔνιαυσία βουλευτικὴ περίοδος. Μόλις ἀφίχθη ὁ Κυβερνήτης, ἡ Βουλὴ ἔσπευσε κατ' αἴτησίν νὰ παρουσιάσῃ εἰς αὐτὸν «σύνοψιν τῶν πρακτικῶν της» μέσῳ εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδοτηθείσης ἐπιτροπῆς ἐκ βουλευτῶν¹⁴. Ἡ σύνοψις αὕτη ἀπετέλει τὴν ἔκθεσιν πεπραγμένων τοῦ

10. Ὁ Ν. Ρενιέρης εἶχε διορισθῆ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ὑπὸ τῆς Γ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως κατ' ἐφαρμογὴν σχετικῆς συνταγματικῆς διατάξεως. Βλ. Ψήφισμα ΙΘ' /4 Μαΐου 1827, Ἀ. Μάμουκα, Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 113 - 114.

11. Βλ. Ἐπιστολὴν Ν. Ρενιέρη πρὸς προκρίτους καὶ διοικητὰς Ὑδρας, 17 Μαΐου 1827, ἐν Ἀντ. Λιγνοῦ, Ἀρχεῖον τῆς Κοινότητος Ὑδρας, 1778 - 1832, (= Ἀρχ. Ὑδρας), Ἐν Πειραιεῖ 1930, τόμ. ΙΓ', σελ. 188. Πρβλ. Ἐγγρ. Ν. Ρενιέρη πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀντιπροσώπους βουλευτὰς, 27 Μαΐου 1827, Ἀυτόθι, σελ. 191 - 192 καὶ Ἐγγρ. τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς προκρίτους Ὑδρας, 27 Μαΐου 1827, Ἀυτόθι, σελ. 192.

12. Τὸ Ναύπλιον εἶχεν ὀρισθῆ ὑπὸ τῆς Γ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ὡς καθέδρα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς διὰ τοῦ Ψηφίσματος ΙΗ' /4 Μαΐου 1827. Ἡ Βουλὴ μετεφέρθη κατ' Ἰούλιον μὲν εἰς τὸ ἐπιθαλάσσιον φρούριον Μπούρτζι καὶ κατ' Αὔγουστον εἰς Αἴγινα.

13. Τὸ Βιβλίον τῶν Πρακτικῶν τῆς Βουλῆς σφύζεται εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Βουλῆς (=BB, Κῶδ. 234) καὶ πε-

ριλαμβάνει τὰ πρακτικὰ τῶν δημοσίων συνεδριάσεων τοῦ σώματος μεταξὺ 20ῆς Ἰουνίου 1827 καὶ 19ης Ἰανουαρίου 1828 καὶ τῶν μυστικῶν μεταξὺ 20ῆς Ἰουνίου καὶ 30ῆς Δεκεμβρίου 1827. Περιλήψεις τῶν πρακτικῶν ἔχουν δημοσιευθῆ εἰς τὴν «Γενικὴν Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος» (=Γενικὴν Ἐφημερίδα).

14. Ἐπιτροπὴ ἐκ βουλευτῶν προσεκόμισεν ἀρχικῶς εἰς τὸν Κυβερνήτην τὸ Βιβλίον τῶν Πρακτικῶν τῆς Βουλῆς, ἀλλ' ὁ Καποδίστριας ἐξήγησεν ὅτι ἐζήτει «μόνον μίαν σύνοψιν τῶν οὐσιωδεστέρων πράξεων τῆς Βουλῆς», δηλαδὴ μίαν ἔκθεσιν πεπραγμένων αὐτῆς. Συγχρόνως ὁ Καποδίστριας ἐζήτησε τὴν συγκρότησιν μιᾶς ἐπιτροπῆς ἐκ βουλευτῶν, τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Α' Γραμματέως τῆς Βουλῆς «διὰ νὰ συνδιαλεχθῆ μετ' αὐτῶν». Τοῦτο καὶ ἐγένετο, ὑποβληθείσης τῆς ἀνωτέρω συνόψεως ὑπὸ τῆς διορισθείσης ἐπιτροπῆς. Βλ. Ἀπόσπασμα πρακτικῶν τῆς Βουλῆς τῆς 18ης Ἰανουαρίου 1828 ἐν Δ. Πετρακάου, Κοινοβουλευτικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, Ἐν Ἀθήναις 1935, τόμ. Α', σελ. 395.

σώματος, συγχρόνως δὲ μνημόνιον τῶν ἐκκρεμῶν σημαντικῶν ἐθνικῶν ὑποθέσεων¹⁵.

Ὁ Καποδίστριας ἐν ὄψει τῶν ἀνακοινωθέντων ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἦτο διατεθειμένος νὰ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντά του εἰμὴ μόνον μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κοινοβουλίου ἀποδοχὴν ὀρισμένων μέτρων, προτεινομένων εἰς αὐτὸ ὡς ἀπαραιτήτων, διὰ τῶν ὁποίων ὅμως ἀνετρέπετο προσωρινῶς καὶ μέχρι τῆς συγκλήσεως Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τὸ ἰσχύον κυβερνητικὸν σύστημα.

Αἱ ὑπὸ τοῦ Καποδιστρίου θεωρούμεναι ὡς ἀπαραίτητοι μεταβολαὶ τῶν θεσμῶν περιελαμβάνοντο εἰς σχέδιον ἐπιδοθὲν ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Βουλὴν. Παρεδέχετο βεβαίως ὁ Κυβερνήτης ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κυρώσῃ μίαν τοιαύτην, προσωρινὴν ἔστω, ἀναθεώρησιν θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος¹⁶, ἐτόνιζεν ὅμως ὅτι τοῦτο ἐπέβαλλεν ἡ κοινὴ σωτηρία, πᾶσα δὲ ἄλλη ἀπόφασις θὰ ἐζημίωνε τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα τῶν ὁποίων ἡ ἀντιμετώπισις ἦτο τότε λίαν ἐπιέγουσα¹⁷.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἡ Βουλὴ ἀπεφάσισε κατὰ πλειοψηφίαν τὴν παραδοχὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ Καποδιστρίου προταθέντος νέου κυβερνητικοῦ συστήματος καὶ τὴν αὐτοδιάλυσίν της, ἐκδόσασα τὴν Πρᾶξιν ΝΗ' τῆς 18ης Ἰανουαρίου 1828, ἐπέχουσαν θέσιν συντακτικῆς πράξεως¹⁸.

Διὰ τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς¹⁹ διεκόπη ἡ λειτουργία τοῦ νομοθετικοῦ σώματος ἐν Ἑλλάδι μέχρι τῆς 7ης Σεπτεμβρίου 1844, ὅτε συνῆλθε

15. Βλ. τὸ κείμενον αὐτῆς, *Αὐτόθι*, σελ. 396 - 398.

16. Βλ. "Ἀρθρον β' τοῦ Ψηφ. ΙΕ' /1 Μαΐου 1827 τῆς Γ' Ἐθν. Συνελεύσεως περὶ ψηφίσεως τοῦ Συντάγματος, διὰ τοῦ ὁποίου «ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει καὶ περιστάσει δύναται ἡ Βουλὴ ἢ ἡ Κυβέρνησις νὰ νομοθετήσῃ ἢ νὰ ἐνεργήσῃ τι ἐναντίον εἰς τὸ παρὸν Πολιτικὸν Σύνταγμα».

17. Βλ. "Ἐγγραφον Κυβερνήτου πρὸς Βουλὴν, 2/17 Ἰαν. 1828, *Ἀρχ. Ὑδρας*, τόμ. ΙΔ' (Ἐν Πειραιεῖ 1930), σελ. 8 - 9.

18. Βλ. τὸ κείμενον αὐτοῦ ἐν «Γενικῇ Ἐφημερίδι», φ. 6 (25 Ἰαν. 1828). Βλ. ἐπίσης, "Ἐγγρ. Κυβερνήτου πρὸς τὴν Βουλὴν, 5/19 Ἰαν. 1828, διὰ τοῦ ὁποίου ἡὐχαρίσται αὐτὴν καὶ ἐζήτει τὴν γνώμην της διὰ τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα

ἐπρόκειτο νὰ καταλάβουν τὰς σημαντικωτέρας θέσεις τῆς Πολιτείας, *Αὐτόθι*. Παρατηρήσεις καὶ σχόλια περὶ τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς βλ. ἐν Δ. Πετρακάκου, "Ἐνθ' ἀνωτ.", σελ. 400 - 411. Περὶ τῆς Πράξεως ΝΗ' ὡς συντακτικῆς πράξεως βλ. ἐν Ἰ. Ἀραβαντινοῦ, *Ἑλληνικὸν Συνταγματικὸν Δίκαιον*, τόμ. Β', Ἐν Ἀθήναις 1902, σελ. 158. Πρέπει πάντως νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ Πρᾶξις ΝΗ' δὲν ἔλαβε τὴν προσυπογραφὴν τῆς Ἀντικυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ ὁποία, ἄλλωστε, εἶχεν ἤδη καταθέσει τὴν ἀρχὴν.

19. Παρὰ τὴν Πρᾶξιν τῆς 18ης Ἰανουαρίου ἡ Βουλὴ συνεδρίασε καὶ τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ἀποφασίσασα μεταξὺ ἄλλων νὰ συνταχθῇ λογαριασμοὶ τῶν μισθῶν τῶν Βουλευτῶν καὶ νὰ ζητηθῇ ἡ ἐξόφλησίς των.

τὸ πρῶτον ἢ κατὰ τὸ Σύνταγμα τοῦ ἔτους ἐκείνου Βουλῆ. Τὰ ἐν τῷ μεταξὺ λειτουργήσαντα σώματα, Πανελλήνιον, Γερουσία καὶ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἦσαν μόνον συμβουλευτικά καὶ νομοπαρασκευαστικὰ ὄργανα.

Τὴν Βουλὴν τοῦ 1827 ἀπῆρτισαν συνολικῶς 93 βουλευταί, τῶν ὁποίων δίδονται ἀκολούθως τὰ ὀνόματα. Οἱ ἡμίσεις περίπου ἐξ αὐτῶν προσῆλθον μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ σώματος, τινὲς δὲ ὀλίγον πρὸ τῆς λήξεως αὐτῶν.

Προεδρεῖον

Νικόλαος Ρενιέρης,	Πρόεδρος	4 Μαΐου 1827 ²⁰
Χριστόδουλος Αἰνιά,	Α' Γραμματεὺς,	21 Ἰουνίου 1827 ²¹
Βάϊος Γεωργίου,	Β' Γραμματεὺς,	» ²²

Μέλη²³

Γεώργιος Ἀθανασιάδης,	20 Ἰουνίου 1827*
Λάμπρος Ἀλεξάνδρου,	»
Διονύσιος Βασιλείου,	»
Χρῆστος Γεροθανάσης ²⁴ ,	»

20. Ψήφισμα Γ' Ἐθν. Συνελ. ΙΘ' /4 Μαΐου 1827, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 59 (14 Σεπτ. 1827).

21. Πρακτ. Βουλ. 21 Ἰουν. 1827, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 49 (25 Ἰουν. 1827).

22. Βλ. σημ. 21. Ὁ Β. Γεωργίου διετέλεσε Γραμματεὺς τῆς ἐπὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἀντιπροσωπικῶν ἐγγράφων τῶν βουλευτῶν ἐπιτροπῆς. Ὁ Α' καὶ ὁ Β' Γραμματεὺς τῆς Βουλῆς δὲν προήρχοντο ἐκ βουλευτῶν, ἀλλ' ἦσαν ὑπάλληλοι αὐτῆς. Εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Βουλῆς ὑπῆρτεον προσέτι ὁ Σπυρίδων Ἀντωνιάδης, ὁ Παῦλος Ν. Καλογέννητος, ὅστις διετέλεσε καὶ Γραμματεὺς τοῦ Προέδρου κατὰ τὰς προκαταρκτικὰς συνεδριάσεις τῶν βουλευτῶν, ὁ Σπυρίδων Χρ. Σπηλιωτόπουλος, ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονομίδης καὶ ὁ Μανουὴλ Σαλτέλης.

23. Πρακτ. Βουλῆς, 19 Ἰαν. 1827,

Β Β, Κῶδ. 234. Πρβλ. «Λογαριασμὸν τοῦ Σώματος τῆς Βουλῆς ἀπὸ 20 Ἰουνίου 1827, καθ' ἣν ἤρξαντο αἱ συνεδριάσεις αὐτῆς, μέχρι τέλους Ἰανουαρίου 1828», 18 Ἰαν. 1828, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 1. Βλ. ἐπίσης Δ. Πετρακάκου, *Κοινοβουλευτικὴ Ἱστορία*, τόμ. Α', σελ. 402. Ἀπὸ τῆς σημειούμενης παραπλευρώς τοῦ ὀνόματος ἐκάστου βουλευτοῦ χρονολογίας ἤρξατο ἡ ἰδιότης καὶ ἡ μισθοδοσία αὐτοῦ, ἐξελεγχθέντων τότε τῶν παραστατικῶν του ἐγγράφων. Ὁ μετὰ τὴν χρονολογίαν ἀστερίσκος δηλοῖ ὅτι ὁ βουλευτὴς εἶχε λάβει μέρος εἰς τὰς προπαρασκευαστικὰς τῆς διοργανώσεως τῆς Βουλῆς ἐργασίας ἐπὶ 15θῆμερον, μισθοδοτηθεὶς διὰ τοῦτο. Τὰ ὀνόματα τῶν βουλευτῶν παρατίθενται κατὰ τὴν χρονολογικὴν σειρὰν ἀναλήψεως τοῦ ἀξιωματός των.

24. Ἐφονεύθη τὴν 25ην Ἰουλίου 1827, ἐντὸς τοῦ Βουλευτηρίου, ὑπὸ

Παναγιώτης Δαρειώτης,	20 'Ιουνίου 1827*
'Αναγνώστης Διδασκάλου,	»
'Ιωάννης Εύθυμιού,	»
'Ηλίας Κόκκαλης,	»
Γεώργιος Λέλης,	»
'Ιωάννης Κ. Μαυρομιχάλης,	»
Πάνος Μοναστηριώτης,	»
Γεώργιος Νοταράς,	»
'Ιωάννης Οικονομίδης,	»
Παναγιώτης Παπατσώνης,	»
Νικόλαος Σπηλιάδης,	»
Σπύρος Φραγκίσκος,	»
'Ιωάννης Χατζηπέτρου,	»
Μανουήλ Βερνάρδος,	20 'Ιουνίου 1827
Νικόλαος Γιούλιου,	»
'Αθανάσιος Γρηγοριάδης,	»
Πανάγος Δεληγιάννης,	»
Γεώργιος Δημητριάδης,	»
'Αναγνώστης Διαλέτης,	»
'Αλέξιος Θεοδωρακόπουλος,	»
'Επίσκοπος Βρεσθένης Θεοδώρητος,	»
Μιχαήλ Κάββας,	»
Παναγιώτης Α. Καλογεράς,	»
Λεόντιος Καμπάνης,	»
Χριστόδουλος Καπετανάκης ²⁵ ,	»
'Ιωάννης Καράπαυλος,	»
Πέτρος Καψάλης,	»
'Αναγνώστης Κοντάκης,	»
'Αναγνώστης Κοπανίτσας,	»
'Αθανάσιος Κυριακού,	»
Μιχαήλ Λαγκαδάς,	»
Λιβέριος Λιβερόπουλος,	»
'Αναστάσιος 'Αναγν. Λιδωρίκης,	»
Πέτρος Μαρκέζης,	»
'Αναγνώστης Ματσούκας,	»
Παναγιώτης Ναούμ,	»

βόμβας. Βλ. σχετικῶς Δ. Κοκκίνου, *'Η 'Ελληνική 'Επανάσταση*, τόμ. ΙΑ', 'Εν

'Αθήναις 1959, σελ. 147 - 148.

25. Μέχρι τῆς 24ης 'Ιουλίου 1827.

Νεόφυτος Οικονόμος,	20	Ἰουνίου	1827
Δημήτριος Πανούτσου,	»		
Σπυρίδων Παπαλεξόπουλος,	»		
Γεώργιος Σακόρραφος,	»		
Ἐμμανουήλ Σπυρίδωνος,	»		
Χριστόδουλος Τζάτζης,	»		
Παῦλος Φιλάρετος ²⁶ ,	»		
Φωκᾶς Φραγκούλης,	»		
Ἀναστάσιος Σωτ. Χαραλάμπης,	»		
Γρηγόριος Χ'ἰωάννου,	»		
Λουκᾶς Ἀλεξανδρῆς,	24	Ἰουνίου	1827
Γεώργιος Βουτιέρος,	»		
Τάτσης Μαγγίνας,	»		
Κωνσταντῖνος Λογοθέτης,	19	Ἰουλίου	1827
Γεώργιος Αἰνιάν,	24	Ἰουλίου	1827
Σπυρίδων Χαραλάμπης,	27	Ἰουλίου	1827
Σωτήριος Βαλτινός,	29	Ἰουλίου	1827
Ζάχαράκης Ἰωάννου,	7	Αὐγούστου	1827
Σταῦρος Νικολάου,	»		
Ἐπίσκοπος Ἄρτης Πορφύριος,	»		
Θεόδωρος Σκορδάκης,	»		
Ἀναγνώστης Παπαγιαννακόπουλος,	10	Αὐγούστου	1827
Ἀναγνώστης Ἐγκολφόπουλος,	25	Αὐγούστου	1827
Κωνσταντῖνος Ζῶτος,	»		
Χαράλαμπος Παπαπολίτης,	»		
Φράγκος Βρυζάκης,	1	Σεπτεμβρίου	1827
Γεώργιος Πετρίτσης,	»		
Παντολέων Πλατύς,	3	Σεπτεμβρίου	1827
Ἐπίσκοπος Καρύστου Νεόφυτος.	8	Σεπτεμβρίου	1827
Δημήτριος Κριεζῆς,	10	Σεπτεμβρίου	1827
Χριστόδουλος Ματακίδης,	»		
Νικόλαος Νέγκας,	»		
Μάνθος Χ'ἰωάννου,	»		
Γεώργιος Ρούνδου,	13	Σεπτεμβρίου	1827
Δημήτριος Καβήλιας,	»		
Ἰωάννης Μαμούνης,	»		
Ἰωάννης Καραμάνος,	15	Σεπτεμβρίου	1827

26. Ἀπεβίωσε τὴν 15ην Αὐγούστου 1827.

Πέτρος Γιαννακόπουλος,	19 Σεπτεμβρίου 1827
Παπᾶ - Ἐλευθέριος,	»
Ζαχαρίας Παναγιωτίδης,	»
Μιχαήλ Μαρκοπολίτης,	22 Σεπτεμβρίου 1827
Δρόσος Ν. Δρόσος,	3 Ὀκτωβρίου 1827
Ἀντώνιος Πόμερ,	»
Ἰωάννης Βλάχος,	7 Ὀκτωβρίου 1827
ΧΨ Ἡλίας Οἰκονόμου,	»
Δῆμος Κανελλόπουλος,	11 Νοεμβρίου 1827
Γκίκας Καρακατσάνης,	22 Νοεμβρίου 1827
Δημήτριος Ἀλεξάνδρου,	30 Νοεμβρίου 1827
Ἀγγελῆς Σακκέτος,	1 Δεκεμβρίου 1827
Ἀντώνιος Κορτέσης,	4 Δεκεμβρίου 1827
Ἰωάννης Ν. Λαζάρου,	17 Δεκεμβρίου 1827
Κωνσταντῖνος Α. Δουζίνας,	21 Δεκεμβρίου 1827
Ἰωάννης Λιμβαῖος,	30 Δεκεμβρίου 1827

II. ΤΟ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ

Διὰ τῆς Πράξεως ΝΗ΄ τῆς 18ης Ἰανουαρίου 1828, διὰ τῆς ὁποίας κατηργήθη ἡ Βουλὴ, συνεκροτήθη 27μελὲς Συμβούλιον, ὀνομασθὲν *Πανελλήμιον*¹. Εἰς τὸ νέον τοῦτο σῶμα ἀνετέθη ἡ μετὰ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος συνεργασία εἰς τὰ ἔργα καὶ τὸ ὑπεύθυνον τῆς κυβερνήσεως, μέχρι τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.²

Τὸ Πανελλήνιον δὲν εἶχεν ἀποφασιστικὰς ἀρμοδιότητας. Ἦτο ἀπλοῦν γνωμοδοτικὸν σῶμα, ἀσχολούμενον κατὰ τὸ περὶ ὀργανώσεώς του διάταγμα³:

«α΄. Εἰς τὰς ὑποθέσεις τὰς παραδοθείσας εἰς αὐτὸ παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Ἀντικυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς, αἵτινες ἀπέθεντο ἤδη τὰ χρέη των.

1. Ἡ ὀνομασία *Πανελλήμιον* προσεδόθη, ὡς φαίνεται, εἰς τὸ νέον ὄργανον διὰ τὰ διακριθῆναι τοῦτο ἐκ τῶν προγενεστέρων συναφῶν σωμάτων καὶ διὰ τὰ τόνισθῆναι ἢ ἐν αὐτῷ ἐκπροσώπησις ὅλων τῶν ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν.

2. Ἡ Δ΄ Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐπρόκειτο νὰ συνέλθῃ κατ' Ἀπρίλιον 1828.

Μετὰ ἐπανειλημμένας ἀναβολὰς συνήλθεν ἐν Ἀργεὶ τὴν 11ην Ἰουλίου 1829.

3. Περὶ τῆς ὀργανώσεως τοῦ Πανελληνίου, ἐκτὸς τῆς Πράξεως ΝΗ΄, βλ. Κυβ. Ψήφισμα Α΄/20 Ἰαν. 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 6 (25 Ἰαν. 1828). Διάτ. 16/22 Ἰαν. 1828, Ἀρχ. Ὑδρας, τόμ. ΙΔ΄, σελ. 16 - 18.

β'. Εἰς τὰς ὑποθέσεις [εἰς] τὰς ὁποίας ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ὑποβάλλει εἰς τὸ Πανελλήνιον, αἰτῶν παρ' αὐτοῦ τὰς περὶ αὐτῶν ἀναφοράς.

γ'. Εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις, εἰς τὰς ὁποίας τὰ Τμήματα καὶ τὸ Πανελλήνιον νομίζουν χρέος νὰ προσκαλέσουν τὴν προσοχὴν τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος».

Εἰδικώτερον εἰς τὸ Πανελλήνιον εἶχεν ἀνατεθῆ ἡ ἐπεξεργασία τῶν κυβερνητικῶν ψηφισμάτων. Πρὸς ἔκδοσιν αὐτῶν ἀπαιτεῖτο προηγουμένη ἔγγραφος γνωμοδότησις, τῆς ὀλομελείας μὲν ἐὰν τὸ ψήφισμα εἶχε νομοθετικὸν χαρακτῆρα, τοῦ ἀρμοδίου δὲ τμήματος ἐὰν τὸ ψήφισμα ἦτο «διοικητικόν», δηλ. ἐκτελεστικόν. Ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ ψηφίσματος ὡς διοικητικοῦ ἢ νομοθετικοῦ ἐξηρτᾶτο ἐκ τοῦ ἐὰν ἢ ἐν Τροιζῆνι Γ' Ἐθνικῆ Συνέλευσις εἶχεν ἐπιληφθῆ ἢ μὴ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ. Ἐφ' ὅσον δὲν εἶχεν ἐπιληφθῆ, τὸ ψήφισμα ἐθεωρεῖτο νομοθετικόν.

Τὸ Πανελλήνιον διηρέθη εἰς τρία Τμήματα: *Οἰκονομίας*, *Ἐσωτερικῶν καὶ Πολεμικῶν*, ἔχοντα ἀνάλογον ἀρμοδιότητα. Τὴν προεδρίαν ἐκάστου τμήματος ἀνέλαβε μέλος αὐτοῦ μὲ τὸν τίτλον τοῦ *Προβούλου*⁴. Ἄνὰ δύο μέλη ἐπεφορτίσθησαν μὲ τὴν γραμματεῖαν ἐκάστου τμήματος⁵. Αἱ συνεδριάσεις τοῦ σώματος ἐγίνοντο κατὰ τμήμα καὶ ἐν ὀλομελείᾳ. Ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει οἱ τρεῖς Πρόβουλοι προήδρευον ἀπὸ κοινοῦ.

Ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ Πανελληνίου συνεστάθησαν ἐπὶ τῇ βάσει ἐξουσιοδοτήσεως τὴν ὁποίαν εἶχε παράσχει τὸ ὀργανωτικὸν αὐτοῦ ψήφισμα εἰδικαί τινες ἐπιτροπαί, εἰς τὰς ὁποίας ἀνετέθη ἐπὶ μέρους ἀρμοδιότης. Τοιαῦται ὑπῆρξαν ἡ *Ἐπιτροπὴ Οἰκονομίας*, ἡ *Ἐπιτροπὴ συντάξεως ὀργανισμοῦ δικαστηρίων καὶ δικαστικῶν κωδίκων*, καὶ τὸ *Γενικὸν Φροντιστήριον*

Τὸ Πανελλήνιον ἤρχισε τὰς ἐργασίας του τὴν 28ην Ἰανουαρίου 1828⁶

4. Ὁ τίτλος τοῦ *Προβούλου* προφανῶς εἶχε ληφθῆ ἐκ τοῦ ἀρχαιοελληνικοῦ ὀμωνύμου θεσμοῦ, ἰδίᾳ τοῦ ἐν Ἀθήναις, εὐθύς μετὰ τὴν ἐν Σικελίᾳ καταστροφὴν καὶ πρὸ τῆς καθιδρύσεως τῆς Βουλῆς τῶν Τετρακοσίων, κατασταθέντος προσωρινῶς δεκαμελοῦς νομοθετικοῦ συμβουλίου τῶν Προβούλων.

5. Ὑπογραμματεῖς τῶν Τμημάτων ἦσαν: Οἰκονομίας ὁ Βάσιος Γεωργίου, Ἐσωτερικῶν ὁ Σπυρ. Σπηλιωτόπου-

λος καὶ Πολεμικῶν ὁ Δημ. Γ. Ἀντωνόπουλος.

6. Βλ. Κυβ. Ψῆφ. Ε' / 22 Ἰαν. 1828 καὶ Σ' / 23 Ἰαν. 1828 περὶ ὄρκου καὶ ὀρκωμοσίας τῶν μελῶν αὐτοῦ, Ἀρχ. Ὑδρας, τόμ. ΙΔ', σελ. 18 - 19, 21-22. Ἐγκύκλιον Γεν. Γραμμ. 1/26 Ἰαν. 1828, διὰ τῆς ὁποίας ἀνεκοινώθη ἡ ὀρκωμοσία καὶ ἡ ἐναρξίς λειτουργίας τῶν ἀρχῶν τῆς προσωρινῆς διοικήσεως τῆς Ἐπικρατείας, *Αὐτόθι*, σελ. 23. Τὸ

καὶ ἐλειτούργησεν ἐπὶ ἐν καὶ ἡμισυ περίπου ἔτος⁷, μέχρι τῶν μέσων δηλαδὴ τοῦ Μαΐου 1829, ὅτε συγκληθείσης τῆς Συνελεύσεως διέκοψε τὰς συνεδριάσεις του. Ἡ ἐν Ἄργει συνελθοῦσα Δ' Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐπιληφθεῖσα τῆς ἀναδιοργανώσεως τοῦ προσωρινοῦ συστήματος κυβερνήσεως τῆς Ἐπικρατείας ἐξέδωκε τὸ ὑπ' ἀριθμ. Β' τῆς 22ας Ἰουλίου 1829 Ψήφισμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐνομιμοποίησε τὴν μεταβολὴν τοῦ Ἰανουαρίου 1828, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατήργησε τὸ Πανελλήνιον, ἀντικαταστήσασα αὐτὸ διὰ τῆς Γερουσίας.

1. Τμῆμα Οἰκονομίας

Γεώργιος Κουντουριώτης,	Πρόβουλος,	23 Ἰανουαρίου 1828 ⁸
Νικόλαος Σπηλιάδης,	Α' Γραμματεὺς,	» ⁹
	ἔθεωρήθη παυθεὶς,	5 Φεβρουαρίου 1829 ¹⁰
Ἀνδρέας Παπαδόπουλος,	Β' Γραμματεὺς,	23 Ἰανουαρίου 1828 ¹¹
Ἀναγνώστης Δεληγιάννης,	Μέλος,	5 Φεβρουαρίου 1828 ¹²

Πανελλήνιον ἦτο ἐγκατεστημένον ἐν Αἰγίνῃ εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

7. Τὰς διοικητικὰς καὶ τὰς νομοθετικὰς πράξεις τοῦ Τμήματος Ἐσωτερικῶν (28 Ἰαν. 1828 - 16 Μαΐου 1829) βλ. ἐν ΒΒ, Κῶδ. 348. Ἐξ ἄλλου εἰς τὰ Ἀρχεῖα τοῦ Μουσείου Μπενάκη φυλάσσονται: α) πρωτότυπα Πρακτικὰ [47] Γενικῶν Συνεδριάσεων τοῦ Πανελληνίου (16 Φεβρ. - 18 Ἰουν. 1829), Φ. 55, ἐντὸς τοῦ ὁποίου καὶ σπαράγματα σχεδίων συνεδριάσεων τοῦ ἔτους 1828· β) πρωτότυπα Πρακτικὰ [50] Γενικῶν Συνεδριάσεων τοῦ Τμήματος Οἰκονομίας (10 Ἀπρ. 1828 - 16 Μαΐου 1829) καὶ [76] σχέδια ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ αὐτοῦ Τμήματος (11 Ἀπρ. 1828 - 28 Ἰουν. 1829), Φ. 50.

8. Διάτ. 26/23 Ἰαν. 1828, Ἀρχ. Ὑδρας, τόμ. ΙΔ', σελ. 21. Ἀπὸ τῆς ἀνασυγκροτήσεως τοῦ Τμήματος Οἰκονομίας, τὴν 5ην Φεβρουαρίου 1829, καὶ μέχρι τῆς 19ης Μαρτίου 1829 ὁ Γ. Κουντουριώτης εὕρισκετο εἰς Ὑδραν, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ νεοδιορισθέντος

μέλους Ν. Ρενιέρη ἐνεργούντος ὡς προσωρινοῦ Προβούλου. Βλ. Διάτ. 9111/5 Φεβρ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 11 (6 Φεβρ. 1829) καὶ Εἰδησιν, 20 Μαρτ. 1829, *Αὐτόθι*, φ. 23 (20 Μαρτ. 1829), σελ. 1.

9. Βλ. σημ. 8, ἐδάφ. α'.

10. Διάτ. 9114/5 Φεβρ. 1829, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 185. Ὁ Ν. Σπηλιάδης διωρίσθη τὴν 5ην Φεβρουαρίου 1829 Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας.

11. Βλ. σημ. 8, ἐδάφ. α'. Κατὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ Τμήματος τῷ 1829 παρέμεινε Β' Γραμματεὺς αὐτοῦ. Βλ. Διάτ. 9111/5 Φεβρ. 1829 (σημ. 8).

12. Διάτ. 146/5 Φεβρ. 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 10 (8 Φεβρ. 1828). Κατὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ Τμήματος τῷ 1829 παρέμεινε μέλος αὐτοῦ. Βλ. Διάτ. 9111/5 Φεβρ. 1829 (σημ. 8). Ὁ Ἀ. Δεληγιάννης διετέλεσε προσωρινὸς Πρόβουλος τοῦ Τμήματος εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἐπὶ τρίμηνον, μεταξὺ Ἰουνίου καὶ Σεπτεμβρίου 1828, ἀπουσίασαντος Γ. Κουντουριώτου. Βλ. Διάτ. 3072/13 Ἰουν. 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 43 (16 Ἰουν. 1828). Ὁ Κουν-

Τάτσης Μαγγίνας,	Μέλος,	5 Φεβρουαρίου	1828 ¹³
Ἀλέξανδρος Κοντόσταυλος,	Μέλος,	29 Μαρτίου	1828 ¹⁴
Γεώργιος Σταύρου,	Μέλος,	»	15
Νικόλαος Ρενιέρης,	Μέλος,	5 Φεβρουαρίου	1829 ¹⁶
Βιάρος Καποδίστριας,	Α' Γραμματεύς,	»	17
Ἰωάννης Κοντουμάς,	Μέλος,	»	18

2. Τμήμα Ἐσωτερικῶν

Ἀνδρέας Ζαΐμης,	Πρόβουλος,	23 Ἰανουαρίου	1828 ¹⁹
Γεώργιος Ψύλλας,	Α' Γραμματεύς,	»	20
	ἔθεωρήθη παυθείς,	5 Φεβρουαρίου	1829 ²¹
Χριστόδουλος Αἰνιάν,	Β' Γραμματεύς,	23 Ἰανουαρίου	1828 ²²
	μετετέθη,	29 Μαρτίου	1828 ²³
Σπυρίδων Καλογερόπουλος,	Μέλος,	5 Φεβρουαρίου	1828 ²⁴
	ἔθεωρήθη παυθείς,	»	1829 ²⁵
Ἀνδρέας Μεταξᾶς,	Μέλος,	5 Φεβρουαρίου	1828 ²⁶
	μετετέθη,	5 Μαΐου	1828 ²⁷

τουριώτης ἐπέστρεψε τὴν 5ην Σεπτεμβρίου 1828.

13. Βλ. σημ. 12, ἐδάφ. α' καὶ β'.

14. Διάτ. 1323/29 Μαρτ. 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 22 (31 Μαρτ. 1828). Κατὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ Τμήματος τῷ 1829 παρέμεινε μέλος αὐτοῦ. Βλ. Διάτ. 9111/5 Φεβρ. 1829 (σημ. 8).

15. Βλ. σημ. 14.

16. Διάτ. 9110 καὶ 9111/5 Φεβρ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 11 (6 Φεβρ. 1829).

17. Βλ. σημ. 16.

18. Βλ. σημ. 16.

19. Διάτ. 26/23 Ἰαν. 1828, Ἀρχ. Ὑδρας, τόμ. ΙΔ', σελ. 21. Κατὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ Τμήματος Ἐσωτερικῶν τῷ 1829 ὁ Ἀ. Ζαΐμης παρέμεινε Πρόβουλος αὐτοῦ. Βλ. Διάτ. 9111/5 Φεβρ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 11 (6 Φεβρ. 1829).

20. Βλ. σημ. 19, ἐδάφ. α'. Ὁ Γ. Ψύλλας διωρίσθη Ἐκτακτὸς Ἐπίτροπος τοῦ Τμήματος Κάτω Μεσσηνίας τὴν 16ην Ἀπριλίου 1828. Διάτ. 1758/16

Ἀπρ. 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 28 (21 Ἀπρ. 1828).

21. Διάτ. 9114/5 Φεβρ. 1829, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 185. Διὰ τοῦ διατάγματος τούτου αἱ θέσεις τῶν Γ. Ψύλλας, Σπ. Καλογεροπούλου καὶ Ἰωάν. Γεννατᾶ ἔθεωρήθησαν κεναί.

22. Βλ. σημ. 19, ἐδάφ. α'.

23. Διάτ. 1333/29 Μαρτ. 1828, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 39. Μετετέθη εἰς τὸ Τμήμα Πολεμικῶν.

24. Διάτ. 146/5 Φεβρ. 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 10 (8 Φεβρ. 1828). Πρόκειται περὶ τοῦ γνωστοῦ Κερκυραίου ἱατροῦ, πολλαπλῶς ὑπηρετήσαντος κατὰ τὸν Ἀγῶνα καὶ πολιτευθέντος ἀκολούθως ἐν Χαλκίδι. Ὁ Σπ. Καλογερόπουλος μεταξὺ 16ης Ἀπριλίου καὶ 12ης Μαΐου 1828 διετέλεσεν Ἐκτακτὸς Ἐπίτροπος τοῦ Τμήματος Ἡλιδος. Βλ. Διάτ. 1758/16 Ἀπρ. 1828 καὶ 2384/12 Μαΐου 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 28 (21 Ἀπρ. 1828) καὶ φ. 34 (12 Μαΐου 1828).

25. Βλ. σημ. 21.

26. Βλ. σημ. 24.

27. Διάτ. 2162/5 Μαΐου 1828, ΓΑΚ,

Ἰωάννης Γεννατᾶς,	Μέλος,	29 Μαρτίου	1828 ²⁸
	ἐθεωρήθη παυθείς,	5 Φεβρουαρίου	1829 ²⁹
Χριστόδουλος Κλονάρης,	Β' Γραμματεὺς,	29 Μαρτίου	1828 ³⁰
Χριστόδουλος Κλονάρης,	Μέλος,	5 Φεβρουαρίου	1829 ³¹
	ἀπεχώρησε,	16 Μαρτίου	1829 ³²
Γρηγόριος Σουτσοῦς,	Μέλος,	29 Μαρτίου	1828 ³³
	Β' Γραμματεὺς,	5 Φεβρουαρίου	1829 ³⁴
Χριστόδουλος Αἰνιάν,	Α' Γραμματεὺς,	5 Μαΐου	1828 ³⁵
	μετετέθη,	5 Φεβρουαρίου	1829 ³⁶
Μιχαὴλ Α. Καίρης,	Μέλος,	»	37
Νικόλαος Χ' I. Μέξης,	Μέλος,	»	38
Ἰωαννούλης Νάκος,	Μέλος,	»	39
Δημήτριος Περρούκας,	Α' Γραμματεὺς,	»	40
Ἀναστ. Σωτ. Χαραλάμπης,	Μέλος,	»	41
Λυκοῦργος Λογοθέτης,	Μέλος,	16 Μαρτίου	1829 ⁴²
Ἰωάννης Βλάχος,	Μέλος,	»	43

Γεν. Γραμμ. Φ. 62. Μετετέθη εἰς τὸ Τμήμα Πολεμικῶν.

28. Διάτ. 1323/29 Μαρτ. 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 22 (31 Μαρτ. 1828).

29. Βλ. σημ. 21.

30. Βλ. σημ. 23. Μετετέθη ἐκ τοῦ Τμήματος Πολεμικῶν.

31. Διάτ. 9111/5 Φεβρ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 11 (6 Φεβρ. 1829).

32. Διάτ. 10152/16 Μαρτ. 1829, *Αὐτόθι*, φ. 25 (27 Μαρτ., 1829). Διὰ τοῦ διατάγματος τούτου ὁ Χρ. Κλονάρης διωρίσθη Δημόσιος Συνήγορος τοῦ Ἄνεκκλήτου Κριτηρίου. Ἀπεχώρησε τοῦ Πα-νελληνίου τὴν 25ην Μαρτίου 1829.

33. Βλ. σημ. 28. Ὁ Γρηγ. Σουτσοῦς ἦτο υἱὸς τοῦ ἀποκεφαλισθέντος (1807) Μεγάλου Δραγομάνου Ἀλεξ. Σουτσοῦ καὶ ἕγγονος τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας καὶ τῆς Μολδαβίας Μιχαὴλ Σουτσοῦ.

34. Βλ. σημ. 31. Ὁ Γρηγ. Σουτσοῦς ἀπεβίωσε κατ' Ὀκτώβριον 1829 ἐν Ἄργει, διατελὼν μέλος τοῦ Πρώτου Ἄνεκκλήτου Κριτηρίου. Βλ. Νεκρολογία αὐτοῦ εἰς «Γενικὴν Ἐφημερίδα», πα-

ράρτ. φ. 84 - 85 (14 Δεκ. 1829).

35. Βλ. σημ. 27. Ἐτοποθετήθη ὡς Α' Γραμματεὺς διὰ μεταθέσεως ἐκ τοῦ Τμήματος Πολεμικῶν εἰς προσωρινὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ Γ. Ψύλλα, ἀναλαβόν-τος ἄλλα καθήκοντα.

36. Βλ. σημ. 31. Μετετέθη ἐκ νέου εἰς τὸ Τμήμα Πολεμικῶν.

37. Διάτ. 9110 καὶ 9111/5 Φεβρ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 11 (6 Φεβρ. 1829). Ὁ Καίρης ἀνέλαβε καθή-κοντα τὴν 26ην Μαρτίου 1829.

38. Βλ. σημ. 31. Μετετέθη ἐκ τοῦ Τμήματος Πολεμικῶν. Ἀνέλαβε καθή-κοντα τὴν 8ην Φεβρουαρίου 1829.

39. Βλ. σημ. 37. Ἀνέλαβε καθή-κοντα τὴν 8ην Φεβρουαρίου 1829.

40. Βλ. σημ. 37.

41. Βλ. σημ. 37. Ἀνέλαβε καθή-κοντα τὴν 6ην Μαρτίου 1829.

42. Διάτ. 10165/16 Μαρτ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 25 (27 Μαρτ. 1829). Διωρίσθη εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποχωρήσαντος Χρ. Κλονάρη. Ἀνέλαβε καθήκοντα τὴν 26ην Μαρτίου 1829.

43. Διάτ. 10135/16 Μαρτ. 1829,

3. Τμήμα Πολεμικῶν

Πέτρος Μαυρομιχάλης,	Πρόβουλος,	23 Ἰανουαρίου	1828 ⁴⁴
Κωνσταντῖνος Ζωγράφος,	Α' Γραμματεὺς,	»	45
	Μέλος,	5 Φεβρουαρίου	1829 ⁴⁶
Χριστόδουλος Κλονάρης,	Β' Γραμματεὺς,	23 Ἰανουαρίου	1828 ⁴⁷
	μετετέθη,	29 Μαρτίου	1828 ⁴⁸
Ἀποστόλης Ν. Ἀποστόλης,	Μέλος,	5 Φεβρουαρίου	1828 ⁴⁹
Νικόλαος Χ' Ι. Μέξης,	Μέλος,	»	50
	μετετέθη,	5 Φεβρουαρίου	1829 ⁵¹
Βιάρος Καποδίστριας,	Μέλος,	29 Μαρτίου	1828 ⁵²
	μετετέθη,	5 Φεβρουαρίου	1829 ⁵³
Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος,	Μέλος,	29 Μαρτίου	1828 ⁵⁴
Χριστόδουλος Αἰνιάν,	Β' Γραμματεὺς,	»	55
	μετετέθη,	5 Μαΐου	1828 ⁵⁶
Ἀνδρέας Μεταξᾶς,	Β' Γραμματεὺς,	»	57
	Μέλος,	5 Φεβρουαρίου	1829 ⁵⁸

«Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 25 (27 Μαρτ. 1829). Ἀνέλαβε καθήκοντα τὴν 24ην Μαρτίου 1829. Πρόκειται περὶ τοῦ γνωστοῦ Ἀθηναίου δημογέροντος τοῦ διατελέσαντος ἤδη μέλους τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλλάδος (1826 - 1827).

44. Διάτ. 26/23 Ἰαν. 1828, Ἀρχ. Ὑδρας, τόμ. ΙΔ', σελ. 21. Ὁ Π. Μαυρομιχάλης κατὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ Τμήματος Πολεμικῶν τῷ 1829 παρέμεινε Πρόβουλος αὐτοῦ. Βλ. Διάτ. 9111/5 Φεβρ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 11 (6 Φεβρ. 1829).

45. Βλ. σημ. 44, ἐδάφ. α'.

46. Διάτ. 9111/5 Φεβρ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 11 (6 Φεβρ. 1829).

47. Βλ. σημ. 44, ἐδάφ. α'.

48. Διάτ. 1333/29 Μαρτ. 1828, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 39. Μετετέθη εἰς τὸ Τμήμα Ἐσωτερικῶν.

49. Διάτ. 146/5 Φεβρ. 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 10 (8 Φεβρ. 1828). Πρβλ. καὶ Διάτ. 9111/5 Φεβρ. 1829 (σημ. 44).

50. Βλ. σημ. 49, ἐδάφ. α'.

51. Βλ. σημ. 46. Μετετέθη εἰς τὸ Τμήμα Ἐσωτερικῶν.

52. Διάτ. 1323/29 Μαρτ. 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 22 (31 Μαρτ. 1828). Ἀρχομένου τοῦ Μαΐου 1828 διωρίσθη Ἐκτακτος Ἐφορος τῆς Ὑγείας τῆς Ὑδρας, ἀκολούθως δὲ Ἐκτακτος Ἐπίτροπος τοῦ Τμήματος Δυτικῶν Σποράδων διὰ τοῦ Διατ. 2346/11 Μαΐου 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 34 (12 Μαΐου 1828), ἀναλαβὼν τὰ καθήκοντα ταῦτα λήγοντος τοῦ μηνός.

53. Βλ. σημ. 46. Μετετέθη εἰς τὸ Τμήμα Οἰκονομίας.

54. Βλ. σημ. 52, ἐδάφ. α'. Πρβλ. καὶ Διάτ. 9111/5 Φεβρ. 1829 (σημ. 44).

55. Βλ. σημ. 48. Μετετέθη ἐκ τοῦ Τμήματος Ἐσωτερικῶν.

56. Διάτ. 2162/5 Μαΐου 1828, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 62. Μετετέθη καὶ πάλιν εἰς τὸ Τμήμα Ἐσωτερικῶν.

57. Βλ. σημ. 56, ἐδάφ. α'. Μετετέθη ἐκ τοῦ Τμήματος Ἐσωτερικῶν.

58. Βλ. σημ. 46.

Χριστόδουλος Αϊνιάν,	Β' Γραμματεὺς,	5 Φεβρουαρίου 1829 ⁵⁹
Ἰωάννης Κωλέττης,	Α' Γραμματεὺς,	» 60
Παναγιώτης Ράγκος,	Μέλος,	» 61

III. Η ΓΕΡΟΥΣΙΑ

Διὰ τοῦ ἰδίου ψηφίσματος τῆς Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως διὰ τοῦ ὁποίου κατηργήθη τὸ Πανελλήνιον συνεστάθην νέον σῶμα, ὡσαύτως 27 μέλεις, εἰς τὸ ὁποῖον ἐδόθη ὁ τίτλος *Γερουσία*. Τὰ εἴκοσι καὶ ἓν μέλη αὐτῆς θὰ διωρίζοντο ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου κατόπιν ἐπιλογῆς ἐκ καταλόγου προτεινομένου ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως καὶ περιλαμβάνοντος τριπλάσιον ἀριθμὸν ὑποψηφίων. Τὰ ὑπόλοιπα ἕξ μέλη θὰ διωρίζοντο ἀριστίνδην ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου.

Ἐξ ἀπόψεως ἀρμοδιότητος ἀνετέθη εἰς τὴν Γερουσίαν νὰ γνωμοδοτῇ ἐπὶ τῶν σχεδίων τῶν κυβερνητικῶν ψηφισμάτων, ἐφ' ὅσον ταῦτα δὲν εἶχον ἀποκλειστικῶς διοικητικὸν περιεχόμενον. Ἡ γνώμη τῆς Γερουσίας ἀπητεῖτο ἰδιαιτέρως πρὸς ἀναθεώρησιν τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος, τὴν κατάρτισιν νέου καὶ τὴν σύνταξιν τῶν διαφόρων κωδίκων.

Ἡ προβλεπομένη γνωμοδότησις τῆς Γερουσίας ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω ψηφισμάτων ἐθεσπίσθη ὡς ὑποχρεωτικὴ μὲν ἀλλ' «ἀπλή», δηλ. ἄνευ ὑποχρέωσεως τῆς Κυβερνήσεως νὰ συμμορφωθῇ πρὸς αὐτήν. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ Γερουσία ἀπέρριπτε τὸ σχέδιον τοῦ ψηφίσματος, τὴν εὐθύνην τῆς ἐκδόσεως καὶ ἐφαρμογῆς αὐτοῦ ἔναντι τῆς Συνελεύσεως θὰ εἶχεν ἡ Κυβέρνησις.

Εἰς τινὰς ὀλίγας περιπτώσεις προεβλέπετο («σύμφωνος») γνωμοδοτήσις τῆς Γερουσίας. Κατ' αὐτάς ἡ Κυβέρνησις ἢ θὰ συνεμορφοῦτο πρὸς τὴν γνωμοδότησιν, ἢ ἐφ' ὅσον ἦτο ἀντίθετος θὰ ἀπεῖχε τῆς περαιτέρω διαδικασίας κυρώσεως καὶ δημοσιεύσεως τοῦ ψηφίσματος, ματαιώουσα οὕτω τὴν ἐκδοσιν αὐτοῦ.

Τὰ κυβερνητικὰ ψηφίσματα μετὰ τὴν δημοσίευσίν των θὰ εἶχον προσωρινῶς ἰσχὺν νόμου.

Ἡ λεπτομερὴς ὀργάνωσις τοῦ νέου σώματος ἀνετέθη εἰς τὸν Κυβερνήτην, ἐπραγματοποιήθη δὲ παρ' αὐτοῦ διὰ τοῦ Κυβ. Ψηφίσματος

59. Βλ. σημ. 46 καὶ 56. Μετετέθη (Φεβρ. 1829). Ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του τὴν 3ην Μαρτίου 1829. «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 19 (6 Μαρτ. 1829), σελ. 74.

60. Διάτ. 9110 καὶ 9111/5 Φεβρ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 11 (6 Φεβρ. 1829). 61. Βλ. σημ. 60, ἐδάφ. α'.

ΛΔ' τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1829¹, συμπληρωθέντος διὰ τοῦ ἐπακολουθήσαντος κανονισμοῦ τῶν ἐργασιῶν τῆς Γερουσίας².

Ἡ Γερουσία διηρέθη εἰς δύο Τμήματα. Τὸ Α' Τμήμα κατέστη ἀρμόδιον διὰ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν συνταγματικῶν πράξεων, τὴν σύνταξιν τοῦ σχεδίου τοῦ θεμελιώδους νόμου, τὴν σύνταξιν σχεδίου κώδικος νόμων καθὼς καὶ εἰς ἕλας τὰς διευθυνομένας ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν προτάσεις τὰς περὶ τοῦ διοργανισμοῦ τῶν διαφόρων κλάδων τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως». Ἐπίσης κατέστη ἀρμόδιον διὰ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπ' ἀριθμ. ΙΑ' καὶ ΙΒ' ψηφισμάτων τῆς Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως³.

Εἰς τὸ Β' Τμήμα ἐξ ἄλλου ἀνετέθη ἡ μελέτη καὶ ἐπεξεργασία τῶν ἀπαραιτήτων πράξεων πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ὑπ' ἀριθμ. Γ' καὶ Ε' Ψηφισμάτων τῆς Δ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἀφορῶντων εἰς τὰ δημόσια οἰκονομικά καὶ εἰς τὰς πολεμικὰς ἀποζημιώσεις.

Εἰς ἕκαστον τῶν τμημάτων συνεστάθη πενταμελής Ἐπιτροπὴ ἐκ μελῶν αὐτοῦ, μὲ ἓνα ἐξ αὐτῶν ὡς εἰσηγητὴν.

Τὰ μέλη τῆς Γερουσίας ἠδύναντο διὰ διαταγμάτων τοῦ Κυβερνήτου νὰ μετακινῶνται ἀπὸ τμήματος εἰς τμήμα καὶ ἀπὸ ἐπιτροπῆς εἰς ἐπιτροπὴν. Ἐπετρέπετο ἐπίσης ἡ εἰς αὐτὰ ἀνάθεσις εἰδικῆς ἀποστολῆς εἴτε ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς Γερουσίας, εἴτε καὶ ἐκτὸς αὐτῆς⁴.

Ἡ Γερουσία ἤρχισε τὰς ἐργασίας της τὴν 28ην Ὀκτωβρίου 1829⁵ καὶ μέχρι τῆς ἐξ Ἑλλάδος ἀποχωρήσεως τοῦ Αὐγ. Καποδιστρίου ἤσκησεν ὁμαλῶς τὰς κατὰ νόμον ἀρμοδιότητάς της⁶. Ἐκτοτε καὶ καθ' ὅλην

1. «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 63 (18 Σεπτ. 1829).

2. Διάτ. 94/18 Ὀκτ. 1829, *Αὐτόθι*, φ. 75 (2 Νοεμβρ. 1829). Ἡ ὀρκωμοσία τῶν Γερουσιαστῶν ἐγένετο τὴν 26ην Ὀκτωβρίου εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Βλ. Διάτ. 160/23 Ὀκτ. 1829, *Αὐτόθι*. Πρβλ. ἐπίσης *Αὐτόθι*, φ. 77 (16 Νοεμβρ. 1829), σελ. 311. Περὶ τοῦ κειμένου τοῦ ὄρκου βλ. Διάτ. 14569/21 Σεπτ. 1829, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 220.

3. Βλ. τὸ κείμενον αὐτῶν, ἐν Ἀ. Μάμουκα, *Τὰ κατὰ τὴν Ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος*, τόμ. ΙΑ', σελ. 188 - 197.

4. Τῆς διατάξεως αὐτῆς ἐγένετο εὐρυτάτη χρῆσις. Εἰς τοὺς Γερουσιαστάς ἀνετέθησαν ἰδίως καθήκοντα Ἐκτάκτου

Ἐπιτρόπου, ἀξιώματος ἀναλόγου πρὸς τὸν σύγχρονον Νομάρχην.

5. Βλ. Ἐγκύκλιον Κυβερνήτου πρὸς τοὺς Γερουσιαστάς, 13 Σεπτ. 1829, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 219 καὶ Ἐγγρ. Κυβερνήτου πρὸς Γερουσίαν, 175/27 Ὀκτ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 75 (2 Νοεμβρ. 1829). Πρβλ. Ἐγγρ. Γερουσίας πρὸς Κυβερνήτην, 1/28 Ὀκτ. 1829, *Αὐτόθι*, φ. 76 (9 Νοεμβρ. 1829). Ἡ Γερουσία ἦτο ἐγκατεστημένη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φιλέλληνοσ στρατηγοῦ Βικ. Πίτσα ἐν Ναυπλίῳ.

6. Βλ. σχετικῶς Ἐναφορὰν τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας πρὸς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν, 10 Δεκ. 1832, «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 63-64 (24

τὴν ἐπακολουθήσασαν ἐννεάμηνον περίοδον ἐμπαθῶν πολιτικῶν ἀγῶνων καὶ κινήματων ἡ Γερουσία διεδραμάτισεν ἐνεργὸν πολιτικὸν ρόλον, ὁ ὁποῖος ἀπερρόφησε πᾶσαν νομοπαρασκευαστικὴν αὐτῆς δραστηριότητα. Ἡ λῆξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Γερουσίας ἐκηρύχθη ὑπὸ τῆς Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικῆς Συνελεύσεως διὰ τοῦ ψηφίσματος αὐτῆς ὑπ' ἀριθμ. Γ' τῆς 27ης Ἰουλίου 1832⁷. Ἡ Γερουσία, ὅμως, δὲν παρεδέχθη τὴν παῦσιν τῆς καὶ μετὰ τὴν βιαίαν διάλυσιν τῆς Συνελεύσεως (10 Αὐγούστου)⁸ ἀνεβίωσε καὶ ἐπανέλαβε τοὺς πολιτικοὺς ἀγῶνας τῆς, θεωρήσασα ἑαυτὴν ὡς τὸν νόμιμον ρυθμιστὴν τοῦ πολιτεύματος καὶ «φύλακα τῶν νόμων».

Ἡ τελευταία γενικῶς ἀναγνωριζομένη πρᾶξις τῆς Γερουσίας εἶναι τὸ ὑπ' ἀριθμ. 373 τῆς 21ης Σεπτεμβρίου 1832 Ψήφισμα αὐτῆς, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀνέθεσεν εἰς τρία ἐκ τῶν μελῶν τῆς τότε Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλλάδος ὅπως ἀσκοῦν τὴν ἐκτελεστικὴν λειτουργίαν⁹. Ἀμέσως κατόπιν ἡ Γερουσία, ἐκπροσωποῦσα καὶ τὴν τότε ρωσόφιλον πολιτικὴν μερίδα, ἤλθεν εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὴν ὑπ' αὐτῆς διορισθεῖσαν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν, ἐπηκολούθησαν τὰ γνωστὰ θλιβερὰ ἐπεισόδια τῆς ἀπαγωγῆς τοῦ Προέδρου τῆς Γερουσίας, ἡ φυγὴ τῆς Γερουσίας εἰς Ἄστρος (8 Νοεμβρίου) διὰ τῆς ρωσικῆς φρεγάτας «Πριγκίπισσα Λουίζα» καὶ ἡ ἐκεῖθεν κήρυξις τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ὡς ἐκνόμου¹⁰.

Δεκ. 1832). Σημειωτέον πάντως ὅτι ὁ ἄμα τῷ θανάτῳ τοῦ Ἰ. Καποδιστρίου διορισμὸς ὑπὸ τῆς Γερουσίας τριμελοῦς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἦτο νομότυπος, στηριχθεὶς ἐπὶ τῆς ἀνάγκης καὶ ὡς ἐκ τούτου γενόμενος παρὰ πάντων δεκτός.

7. Ἄ'Εθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 30 (30 Ἰουλ. 1832).

8. Ἡ Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴ Συνέλευσις εἶχεν ἀρχίσει τὰς ἐργασίας τῆς ἐν Ἄργει (μεταφερθεῖσα ἐν συνεχείᾳ εἰς Πρόνοιαν τοῦ Ναυπλίου) τὴν 11ην Ἰουνίου 1832. Αἱ ἐργασίαι τῆς Συνελεύσεως διεκόπησαν βιαίως τὴν 10ην Αὐγούστου, ἀναβληθεῖσαι τυπικῶς τὴν 20ὴν τοῦ αὐτοῦ μηνός.

9. Τὰ μέχρι τότε μέλη τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς εἶχον διχασθῆ ὡς πρὸς τὴν νομιμοποίησιν τῆς Γερουσίας εἰς ἀνασυγκρότησιν τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης, με ἀποτέλεσμα τὴν παράλυσιν τῶν

ἐργασιῶν αὐτῆς. Τὰς διαφοροὺς ἀπόψεις βλ. εἰς ἀλληλογραφίαν μεταξὺ Γ. Κουντουριώτου, Ἄ. Ζαίμη, Ἰ. Κωλέττη καὶ Ἄ. Μεταξᾶ, εἰς Ἄ'Εθνικὴν Ἐφημερίδα», φ. 41 (7 Σεπτ. 1832) καὶ ἐφ. «Ἑλληνικὸς Καθρέπτης», φ. 14 (22 Ὀκτ. 1832).

10. Βλ. σχετικῶς Διακήρυξιν Γερουσίας, 383/10 Νοεμβρ. 1832, ἐφ. «Ἑλληνικὸς Καθρέπτης», φ. 18—19 (18 Νοεμβρ. 1832). Βλ. ἐπίσης Ἐγγρ. Διοικ. Ἐπιτροπῆς πρὸς Γερουσιαστὰς εἰς Σπέτσας, 2 Δεκ. 1832, Ἄ'Εθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 58 (7 Δεκ. 1832), καὶ Ἀπάντησιν τῆς Γερουσίας, 406/13 Δεκ. 1832, ἐφ. «Ἑλληνικὸς Καθρέπτης», φ. 22 (13 Δεκ. 1832). Εἰς Ἄστρος ἡ Γερουσία φέρεται ὡς ἐκλέξασα κατὰ τὴν 9ην Νοεμβρίου νέαν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν Θ. Κολοκοτρώνη, Δ. Καλλέργη καὶ Κ. Τζαβέλλα. Βλ. Ν. Δραγούμη, Ἱστορικαὶ Ἀναμνήσεις, Ἐν

Ἐξ Ἀστρους ἡ Γερουσία μετεκινήθη εἰς Σπέτσας (22 Νοεμβρίου),¹¹ ἀφοῦ πρὸς στιγμὴν εἶχεν ἐπιδιώξει τὴν ἀνακλήρουσιν τοῦ Ρώσου ἀντιναύαρχου Πέτρου Ricord ὡς προσωρινοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος¹². Παρὰ τὰς ὡς ἄνω ὅμως πολιτικὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἡ Γερουσία, ὡς γνωμοδοτικὸν καὶ νομοπαρασκευαστικὸν σῶμα, εἶχε παύσει νὰ λειτουργῇ ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1831. Ὁ παραμερισμὸς τῆς Γερουσίας ἔνεκα τῶν πολιτικῶν τῆς ἐνεργειῶν ἦτο τοιοῦτος ὥστε κατὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Βασιλέως Ὅθωνος εἰς Ναύπλιον ἠγνοήθη τελείως¹³. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς ἐξουσίας ὑπὸ τῆς Ἀντιβασιλείας ἡ Γερουσία ἔπαυσε καὶ τυπικῶς νὰ ὑφίσταται¹⁴.

Προεδρεῖον

Γεώργιος Σισίνης,

Πρόεδρος,

12 Σεπτεμβρίου 1829¹⁵

Ἀθήναις 1925³ σελ. 232. Θ. Κολοκοτρώνη, *Διήγησις Συμβάντων*, (Ἐκδ. Γ. Βαλέτα : Τερτσέτης, Ἀπανα, Ἐν Ἀθήναις 1953), σελ. 194. Κ. Μενδέλσονος-Βαρθόλδου, *Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος*, (Μετάφρ. Ἀγγ. Βλάχου), Ἐν Ἀθήναις 1876, σελ. 588.

11. Ἡ εἰς Σπέτσας μετακίνησις δὲν ἐγένετο ἄνευ ἐνδοιασμῶν τῶν Γερουσιαστῶν. Βλ. σχετικῶς διαφωτιστικὴν ἐπιστολὴν Π. Βάρβογλη πρὸς Δ. Τσαμαδόν, ἐκ Σεπτεμῶν, 21 Νοεμβρ. 1832, ΓΑΚ, Ἀρχ. Βλαχ. Γεν. Γραμμ. Φ. 100 Οἱ ἐν Σπέτσαις συγκεντρωθέντες γερουσιασταὶ ἦσαν οἱ Δ. Τσαμαδός, Ἀ. Ἀνδροῦτσος, Γ. Αἰνιάν, Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος, Ἰ. Γενοβέλης, Ἰ. Καραμάνος, Ἰ. Καραπάυλος, Γ. Μαυρογένης, Γ. Μαυρομάτης, Δ. Πετρούκας, Ἀν. Χαλαράμπης, ὁ ἀρχιστράτηγος Θ. Κολοκοτρώνης καὶ ὁ Γραμματεὺς τῆς Γερουσίας Π. Βάρβογλης.

12. Βλ. σχετικῶς Ἀνδρέου Παπαδοπούλου, «Ὁ Ἀντιναύαρχος Ρώσος Ricord, ὑποψήφιος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος», *Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον*, ἔτος 3 (1863), σελ. 153 - 158. Πρβλ. Γ.-Α. Μάουρερ, *Ὁ Ἑλληνικὸς Λαός*, (Μετάφρ. Χρ. Πράτσικα καὶ Εὐστ. Καραστάθη), τόμ. Α', Ἐν Ἀθήναις 1943,

σελ. 363 - 364. Περὶ τοῦ Ricord βλ. καὶ εἰς *Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον*, ἔτος 7 (1867), σελ. 392 - 393.

13. Βλ. σχετικῶς Γ.-Α. Μάουρερ, *Ἐνθ' ἄνωτ.*, τόμ. Β', σελ. 59 - 60.

14. Τὸ Βιβλίον τῶν Πρακτικῶν τῆς Γερουσίας (28 Ὀκτ. 1829 - 6 Ἀπρ. 1832) σφύζεται ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Βουλῆς, Κῶδ. 240, ἔνθα ἐπίσης σφύζεται καὶ τὸ Βιβλίον Ἐξερχομένων αὐτῆς (5 Σεπτ. 1830 - 24 Ἰουν. 1832), Κῶδ. 436. Ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Βουλῆς φυλάσσονται προσέτι ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸ Πρωτόκολλον Εἰσερχομένων τοῦ Α' Τμήματος (28 Ὀκτ. 1829 - 4 Δεκ. 1831) συνεσταχωμένον μετὰ τοῦ Πρωτοκόλλου Ἐξερχομένων τοῦ αὐτοῦ Τμήματος (28 Ὀκτ. 1829 - 15 Σεπτ. 1831), Κῶδ. 242, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ Πρωτόκολλον Εἰσερχομένων τοῦ Β' Τμήματος (18 Ὀκτ. 1829 - 4 Αὐγ. 1831) μετὰ τοῦ Βιβλίου τῶν Εἰσερχομένων τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Τμήματος τούτου (30 Αὐγ. 1831 - 3 Φεβρ. 1832), Κῶδ. 223, ὡς καὶ τὸ Γενικὸν Πρωτόκολλον Εἰσερχομένων τῆς Γερουσίας (28 Ὀκτ. 1829 - 5 Σεπτ. 1830), Κῶδ. 233.

15. Διωρίσθη Γερουσιαστῆς διὰ τοῦ Διατ. 13709/14 Αὐγ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 60 (31 Αὐγ. 1829) καὶ

Δημήτριος Τσαμαδός,	Πρόεδρος,	15 Ἰουνίου	1830 ¹⁶
Μιχαήλ Σουτσοσ,	Γραμματεὺς,	12 Σεπτεμβρίου	1829 ¹⁷
Παναγιώτης Σουτσοσ,	Γραμματεὺς,	8 Φεβρουαρίου	1830 ¹⁸
Παναγιώτης Βάρβογλης,	Γραμματεὺς,	8 Ἰουλίου	1831 ¹⁹

Α' Τμήμα

Ἄναστασιος Ἄνδρουῖτσοσ		14 Αὐγούστου	1829 ²⁰
Ἰωάννης Γενοβέλης,		»	21
Παναγιώτης Δημητρακόπουλοσ,		»	22
Ἄνδρέασ Καλαμογδάρτης,		»	23
Ἰωάννης Ν. Καραπαυλοσ,		»	24
Ἄθανάσιος Ν. Λιδωρίκησ,		»	25
Γεώργιοσ Μαυρογένησ,		»	26
Γεώργιοσ Μαυρομαμάτησ,		»	27
Πέτροσ Μαυρομιχάλησ,		»	28
Ἄνδρέασ Μιαούλησ,		»	29

Πρόεδροσ τῆσ Γερουσίασ διὰ τοῦ Διατ. 14428/12 Σεπτ. 1829, *Αὐτόθι*, φ. 63 (18 Σεπτ. 1829).

16. Διάτ. 1686/15 Ἰουν. 1830, *Αὐτόθι*, φ. 49 (25 Ἰουν. 1830). Πρβλ. Πρακτ. Γερουσίασ, 18 Ἰουν. 1830, Β Β, Κῶδ. 240.

17. Βλ. σημ. 15. Ὁ Μιχαήλ Σουτσοσ παρητήθη τὴν 7ην Φεβρουαρίου 1830. Τὴν παραίτησιν αὐτοῦ βλ. ἐν ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 231. Οἱ Γραμματεῖσ τῆσ Γερουσίασ δὲν προήρχοντο ἐκ Γερουσιαστῶν, ἀλλ' ἦσαν ὑπάλληλοι αὐτῆσ.

18. Διάτ. 646/8 Φεβρ. 1830, «Γενικὴ Ἐφημερίσ», φ. 31 (19 Ἀπρ. 1830).

19. Διάτ. 3987/8 Ἰουλ. 1831, *Αὐτόθι*, φ. 55 (22 Ἰουλ. 1831).

20. Διάτ. 13709/14 Αὐγ. 1829, *Αὐτόθι*, φ. 60 (31 Αὐγ. 1829). Πρβλ. Διάτ. 14428/12 Σεπτ. 1829, *Αὐτόθι*, φ. 63 (18 Σεπτ. 1829).

21. Βλ. σημ. 20. Μετετέθη εἰσ τὸ Β' Τμήμα διὰ τοῦ Διατ. 3744/30 Μαῖου 1831, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 267.

22. Βλ. σημ. 20. Μετετέθη εἰσ τὸ Β' Τμήμα τὴν 30ὴν Μαῖου 1831. Βλ. ἀνω-

τέρω σημ. 21, ἐδάφ. β'. Πληρεξούσιοσ Πάρου εἰσ τὴν ἐν Ἄργει Ε' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναισ τὴν 10ην Ὀκτωβρίου 1832. Βλ. Νεκρολογίαν αὐτοῦ ἐν ἐφ. «Ἐλληνικὸσ Καθρέπτησ», φ. 24 (22 Δεκ. 1832), σελ. 96.

23. Βλ. σημ. 20. Πληρεξούσιοσ εἰσ τὴν ἐν Προνοιά Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθν. Συνέλευσιν.

24. Βλ. σημ. 20. Μετετέθη εἰσ τὸ Β' Τμήμα τὴν 30ὴν Μαῖου 1831. Βλ. σημ. 21, ἐδάφ. β'. Πληρεξούσιοσ Κορώνησ εἰσ τὴν ἐν Ἄργει Ε' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

25. Βλ. σημ. 20.

26. Βλ. σημ. 20. Πληρεξούσιοσ Τήνου εἰσ τὴν ἐν Ἄργει Ε' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

27. Βλ. σημ. 20.

28. Βλ. σημ. 20. Πληρεξούσιοσ εἰσ τὴν ἐν Προνοιά Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

29. Βλ. σημ. 20. Ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν του τὴν 17ην Αὐγούστου 1829. Βλ. τὸ ἔγγραφον αὐτῆσ ἐν ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 215. Βλ. καὶ νεωτέραν του Ἄναφοράν, 8 Ὀκτ. 1829, διὰ τῆσ ὁ-

Δημήτριος Περρούκας,	14 Αύγουστου	1829 ³⁰
Γεώργιος Σισίνης,	»	31
Ἀναστάσιος Σωτ. Χαραλάμπης,	»	32
<i>Β' Τμήμα</i>		
Γεώργιος Αϊνιάν,	14 Αύγουστου	1829 ³³
Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος,	»	34
Δημήτριος Π. Καμπάνης,	»	35
Θεόδωρος Κολοκοτρώνης,	»	36
Νικόλαος Χ' Δ. Κοτζιάς,	»	37
Γεώργιος Κουντουριώτης,	»	38
Τάτσης Μαγγίνας,	»	39

ποίας ἐπιμένει ἐπὶ τῆς παραίτησεως αὐτοῦ, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 222. Ἀργότερον ὁ Ἄ. Μιαούλης ἐξελέγη πληρεξούσιος Ὑδρας καὶ εὐρισκόμενος ἐκεῖ προσεχώρησεν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Κωλέττη κηρυχθεῖσαν ἐπανάστασιν.

30. Βλ. σημ. 20. Ὑπέβαλε παραίτησιν τὴν 19ην Σεπτεμβρίου 1829. Βλ. τὸ ἔγγραφο αὐτῆς ἐν ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 220. Ἡ παραίτησίς του δὲν ἐγένετο δεκτὴ. Ὁ Δ. Περρούκας ἐξελέγη πληρεξούσιος Ἀργους εἰς τὴν Ε' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

31. Διωρίσθη γερουσιαστὴς τὴν 14ην Αὐγούστου 1829 καὶ Πρόεδρος τὴν 12ην Σεπτεμβρίου. Μετὰ τὸν διορισμὸν τοῦ Δ. Τσαμαδοῦ ὡς Προέδρου (15 Ἰουνίου 1830), ὁ Γ. Σισίνης περιωρίσθη εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ γερουσιαστοῦ ἐν τῷ Α' Τμήματι.

32. Βλ. σημ. 20. Πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐν Προνοιά Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

33. Διάτ. 13709/14 Αὐγ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 60 (31 Αὐγ. 1829). Πρβλ. Διάτ. 14428/12 Σεπτ. 1829, *Αὐτόθι*, φ. 63 (18 Σεπτ. 1829). Πληρεξούσιος Γαλαξειδίου εἰς τὴν ἐν Ἀργεῖ Ε' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

34. Βλ. σημ. 33. Πληρεξούσιος Πό-

λεως Ναυπλίου εἰς τὴν ἐν Ἀργεῖ Ε' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

35. Βλ. σημ. 33. Μετετέθη εἰς τὸ Α' Τμήμα διὰ τοῦ Διατ. 3744 30 Μαΐου 1831. «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 42 (6 Ἰουν. 1831). Πληρεξούσιος Μυκόνου εἰς τὴν ἐν Ἀργεῖ Ε' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

36. Βλ. σημ. 33. Διωρίσθη ὑπὸ τῆς Γερουσίας μέλος τῆς τριμελοῦς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλλάδος τὴν 27ην Σεπτεμβρίου 1831 καὶ ἐξελέγη πληρεξούσιος Καρυταίνης εἰς τὴν ἐν Ἀργεῖ Ε' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

37. Βλ. σημ. 33. Πληρεξούσιος Ψαρῶν εἰς τὴν ἐν Ἀργεῖ Ε' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

38. Βλ. σημ. 33. Δὲν ἀπεδέχθη τὸν διορισμὸν του. Τὴν παραίτησιν αὐτοῦ ὑποβληθεῖσαν τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1829 βλ. ἐν ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 219. Πρβλ. νεωτέραν ἀναφορὰν του, 19 Σεπτ. 1829, περὶ ἐμμονῆς εἰς τὴν ὑποβληθεῖσαν παραίτησιν αὐτοῦ, ἐν ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 220. Τὴν ἀπάντησιν τῆς Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας, 7063/6 Ὀκτωβρ. 1829, διὰ τῆς ὁποίας τῷ ἐγνωρίζετο ὅτι ἡ παραίτησίς του εἶχε γίνῃ δεκτὴ, βλ. ἐν ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 222.

39. Βλ. σημ. 33. Πληρεξούσιος Ξηρο-

Διονύσιος Μούρτζινος,	14 Αύγουστου	1829 ⁴⁰
Ίωαννούλης Νάκος,	»	41
Ρήγας Παλαμίδης,	»	42
Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος,	5 Ὀκτωβρίου	1829 ⁴³
Ἀνδρέας Μεταξᾶς,	»	44
Ἐμμανουήλ Τομπάζης,	»	45
Δημήτριος Τσαμαδός,	2 Νοεμβρίου	1829 ⁴⁶

μέρου. Δὲν μετέσχε τῆς ἐν Ἄργει Ἐ΄ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως. Κατὰ τὴν κήρυξιν τῆς «συνταγματικῆς» ἐπαναστάσεως ὑπὸ τοῦ Κωλέττη ἠκολούθησεν αὐτὸν καὶ μετέσχε τῆς ἐν Περαχώρα Δ΄ κατὰ παράτασιν Ἐθνικῆς Συνελεύσεως. Ἀπεκηρύχθη ὑπὸ τῆς Γερουσίας διὰ τοῦ Ψηφίσματος αὐτῆς 295/9 Ἰαν. 1832, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 4 (16 Ἰαν. 1832). Ὁ Μαγγίνας μετέσχε ἀκολούθως τῆς Δ΄ κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἀποκατασταθεὶς καὶ εἰς τὴν ἐν τῇ Γερουσίᾳ θέσιν του.

40. Βλ. σημ. 33. Ἀπεβίωσε τὴν 12ην Φεβρουαρίου 1830. Βλ. Νεκρολογίαν αὐτοῦ εἰς τὴν «Γενικὴν Ἐφημερίδα», φ. 17 (26 Φεβρ. 1830). Ἀνεπληρώθη εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ Τζαν. Γρηγοράκη.

41. Βλ. σημ. 33. Ἀπεβίωσε τὴν 5ην Ἰουνίου 1830. Βλ. Νεκρολογίαν αὐτοῦ εἰς τὴν «Γενικὴν Ἐφημερίδα», φ. 46 (14 Ἰουν. 1830).

42. Βλ. σημ. 33. Μετετέθη εἰς τὸ Α΄ Τμῆμα τὴν 30ὴν Μαΐου 1831. Βλ. σημ. 35, ἐδάφ. β΄. Πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐν Προνοίᾳ Δ΄ κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

43. Διάτ. 14686/5 Ὀκτ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 75 (2 Νοεμβρ. 1829). Ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν του τὴν 10ην Ὀκτωβρίου 1829. Βλ. τὸ ἐγγράφον αὐτῆς ἐν ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 222, τὴν δὲ ἀποδοχὴν τῆς ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς Γραμμ. τῆς Ἐπικρ., 70/16 Ὀκτ. 1829, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 223. Πληρεξούσιος Κρήτης, εὐρισκόμενος ἐν Ὑδρα

μετὰ τῶν Κουντουριωτῶν, ἐνέκρινε τὴν ὑπὸ τοῦ Κωλέττη κηρυχθεῖσαν ἐπανάστασιν. Βλ. ἐφ. «Ἀθηνᾶ», παράρτημα φ. 1 - 2 (13 Φεβρ. 1832). Ἀκολούθως διωρίσθη Γραμματεὺς τῆς Οἰκονομίας (14 Ἀπριλίου 1832). Πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐν Προνοίᾳ Δ΄ κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

44. Βλ. σημ. 43. Μετετέθη εἰς τὸ Α΄ Τμῆμα τὴν 30ὴν Μαΐου 1831. Βλ. σημ. 35, ἐδάφ. β΄. Πληρεξούσιος Ὀπλων Πελοποννήσου εἰς τὴν ἐν Ἄργει Ἐ΄ Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Αὐγ. Καποδιστρίου καὶ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ Κωλέττη διωρίσθη ὑπὸ τῆς Γερουσίας μέλος τῆς ὑπ' αὐτῆς συσταθείσης νέας Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλλάδος.

45. Βλ. σημ. 43. Ὁ Ἐμμ. Τομπάζης διωρίσθη ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Γ. Κουντουριώτου, παρητήθη ὅμως καὶ αὐτὸς τὴν 15ην Ὀκτωβρίου 1829. Τὴν παραίτησιν αὐτοῦ βλ. ἐν ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 223. Βλ. καὶ νεωτέραν ἀναφορὰν του, 18 Ὀκτ. 1829, *Αὐτόθι*. Τὴν ἀποδοχὴν τῆς παραιτήσεώς του βλ. ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας, 188/25 Ὀκτ. 1829, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 224.

46. Διάτ. 208/2 Νοεμβρ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 76 (9 Νοεμβρ. 1829). Διωρίσθη ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος Ἐμμ. Τομπάζη καὶ τὴν 15ην Ἰουνίου 1830 ἀνέλαβε τὴν προεδρίαν τῆς Γερουσίας.

Ἰωάννης Κωλέττης,	29 Σεπτεμβρίου	1830 ⁴⁷
Τζανετάκης Γρηγοράκης,	»	48
<i>Λιορισμοὶ ἔτους 1832⁴⁹</i>		
Ἀναγνώστης Δεληγιάννης,	19 Ἀπριλίου	1832 ⁵⁰
Ἀναστάσιος Ἀναγν. Λιδωρίκης,	»	51
Νικόλαος Μπότασης,	»	52
Μπενιζέλος Ροῦφος,	»	53

47. Διάτ. 2447/29 Σεπτ. 1830, «Γενική Ἐφημερίς», φ. 82 (18 Ὀκτ. 1830). Διωρίσθη ὑπὸ τῆς Γερουσίας μέλος τῆς τριμελοῦς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλλάδος τὴν 27ην Σεπτεμβρίου 1831. Μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Αὐγ. Καποδιστριαίου ὡς Κυβερνήτου ὑπὸ τῆς ἐν Ἄργει Ε' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ὁ Κωλέττης, ἐκλεγείς πληρεξούσιος Ὀπλων Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, ἀπῆλθεν εἰς Περαχώραν μετ' ἄλλων συναδέλφων του καὶ στρατοῦ καὶ ἐκήρυξεν ἐπανάστασιν. Ἀπεκηρύχθη ὑπὸ τῆς Γερουσίας διὰ τοῦ Ψηφίσματος 295/9 Ἰαν. 1832 (σημ. 39). Μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἐπαναστάσεως κατὰ τὸ τέλος Μαρτίου 1832 διωρίσθη ὑπὸ τῆς Γερουσίας μέλος τῆς νέας Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς.

48. Διάτ. 2448/29 Σεπτ. 1830, «Γενική Ἐφημερίς», φ. 82 (18 Ὀκτ. 1830). Ἐξελέγη πληρεξούσιος Ἀνατολικῆς Σπάρτης, μετασχὼν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Κωλέττη κηρυχθεῖσαν ἐπανάστασιν καὶ εἰς τὴν Δ' κατὰ παράτασιν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν ἐν Περαχώρᾳ. Ἀπεκηρύχθη ὑπὸ τῆς Γερουσίας διὰ τοῦ Ψηφίσματος αὐτῆς 295/9 Ἰαν. 1832 (σημ. 39). Πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐν Προνοιά Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

49. Διὰ τοὺς ἀκολούθους γερουσιαστάς ἐλλείπουν πληροφορίαι περὶ τοῦ Τμήματος εἰς τὸ ὁποῖον ἐνετάγησαν.

50. Διάτ. 88/19 Ἀπρ. 1832, «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 3 (27 Ἀπρ. 1832). Τὸ Διάταγμα τοῦτο ὡς καὶ τὰ Διατ.

134/30 Ἀπρ., 138/11 Μαΐου 1832 (βλ. σημ. 55 καὶ 56) ἐξεδόθησαν κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ Ψηφίσματος τῆς Γερουσίας 337/7 Ἀπρ. 1832, ἐφ. «Ἑλληνικὸς Καθρέπτης», φ. 20 (1 Δεκ. 1832). Τὸ πρωτότυπον τούτου βλ. ἐν ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 288. Ὁ Δεληγιάννης παρητήθη τὴν 20ὴν Ἀπριλίου 1832 ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι εἶχεν ἤδη ἐκλεγῆ πληρεξούσιος (Καρυαίνης) εἰς τὴν ἐν Προνοιά Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Τὸ κείμενον τῆς παραιτήσεως βλ. ἐν ἐφ. «Ἀθηνᾶ», φ. 15 (25 Ἀπρ. 1832). Τὸ πρωτότυπον αὐτῆς βλ. ἐν ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 288, φέρον ὁμως ἡμερομηνίαν 24 Ἀπριλίου.

51. Βλ. σημ. 50, ἐδάφ. α'. Ὁ Λιδωρίκης παρητήθη τῆς ἐν τῇ Γερουσίᾳ θέσεώς του τὴν 21ην Ἀπριλίου 1832. Τὸ κείμενον τῆς παραιτήσεως βλ. ἐν ἐφ. «Ἀθηνᾶ», φ. 14 (21 Ἀπρ. 1832). Πληρεξούσιος Λιδωρικίου εἰς τὴν ἐν Προνοιά Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Ἀνῆκεν εἰς ἄσχετον ἄλλ' ὁμώνυμον πρὸς τὴν τοῦ Ἀθαν. Λιδωρικὴ οἰκογένειαν.

52. Βλ. σημ. 50, ἐδάφ. α'. Παρητήθη τὴν 28ην Ἀπριλίου 1832. Τὸ κείμενον τῆς παραιτήσεως αὐτοῦ βλ. ἐν ἐφ. «Ἀθηνᾶ», φ. 18 (7 Μαΐου 1832). Τὸ πρωτότυπον αὐτῆς βλ. ἐν ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 288. Πληρεξούσιος Σπετσῶν εἰς τὴν ἐν Προνοιά Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

53. Βλ. σημ. 50, ἐδάφ. α'. Πληρεξούσιος Παλ. Πατρῶν εἰς τὴν ἐν Προνοιά

Ἰωάννης Χατζηπέτρου,	19 Ἀπριλίου	1832 ⁵⁴
Ἰωάννης Καραμάνος,	30 Ἀπριλίου	1832 ⁵⁵
Νικόλαος Γκούστης,	11 Μαΐου	1832 ⁵⁶
Γεώργιος Δαρειώτης,	»	57
Φραγκῖσκος Κρίσπης Μαῦρος,	»	58
Ἐμμανουὴλ Ξένος,	»	59

IV. Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Διὰ τοῦ Συντάγματος τῆς Τροιζῆνος ἡ νομοτελεστικὴ (=ἐκτελεστικὴ) λειτουργία ἀνετέθη εἰς μονομελὲς ὄργανον ὑπὸ τὸν τίτλον *Κυβερνήτης* (ἄρθρα 41, 102). Εἰς τὸ λειτούργημα τοῦτο ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Γ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, πρὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ Συντάγματος, διὰ τοῦ Ψηφίσματος αὐτῆς τῆς 3ης Ἀπριλίου 1827, ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας ἐπὶ

Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Παρητήθη ὡσαύτως κατ' Ἀπρίλιον 1832. Τὸ ἔγγραφον τῆς παραιτήσεως αὐτοῦ δὲν ἀνεῦρον.

54. Βλ. σημ. 50, ἐδάφ. α'. Παρητήθη τὴν 16ην Ἀπριλίου 1832. Τὸ ἔγγραφον τῆς παραιτήσεώς του βλ. ἐν ἐφ. «Ἀθηναῖ», φ. 15 (25 Ἀπρ. 1832). Πληρεξούσιος Παροίκων Ἀσπροποτάμου εἰς τὴν ἐν Προνοιά Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

55. Διάτ. 134/30 Ἀπρ. 1832, «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 10 (21 Μαΐου 1832). Διωρίσθη ἀντὶ τοῦ Μπ. Ρούφου.

56. Διάτ. 138/11 Μαΐου 1832, «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 12 (28 Μαΐου 1832). Πρόκειται περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἡπειρώτου Φιλικοῦ καὶ ἐμπόρου τῆς Ὀδησσοῦ Ἰωάννου Γκούστη, πληρεξουσίου τότε Παροίκων Ἡπειρωτῶν εἰς τὴν ἐν Προνοιά Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν; Διωρίσθη μετὰ τῶν Γ. Δαρειώτου, Φρ. Μαύρου καὶ Ἐμμ. Ξένου εἰς ἀντικατάστασιν τῶν Ἀ. Δεληγιάννη, Ἀν. Λιδωρίκη, Ν. Μπότση καὶ Ἰ. Χατζηπέτρου.

57. Βλ. σημ. 56, ἐδάφ. α'. Πληρεξού-

σιος Νησίου εἰς τὴν ἐν Προνοιά Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

58. Βλ. σημ. 56, ἐδάφ. α'. Ὁ Μαῦρος παρητήθη τὴν 14ην Μαΐου 1832 ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι εἶχεν ἐκλεγῆ πληρεξούσιος Πάρου εἰς τὴν ἐν Προνοιά Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Τὸ κείμενον τῆς παραιτήσεως βλ. ἐν «Ἐθνικῇ Ἐφημερίδι», φ. 10 (21 Μαΐου 1832). Τὸ πρωτότυπον αὐτῆς βλ. ἐν ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 289. Ἡ παραιτήσις τοῦ Μαύρου φαίνεται ὅτι δὲν ἐγένετο δεκτὴ ἢ ἀπεσύρθη, διότι οὗτος τὴν 14ην Ἰουλίου 1832 ἐνεργεῖ ὡς γεροუსιαστῆς μετὰ τῶν Ρήγα Παλαμήδη, Ἐμμ. Ξένου, Τ. Μαγγίνα, Γ. Δαρειώτου καὶ Ἀ. Καλαμογάρτη. Βλ. Ἐγγραφον αὐτῶν πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Γερουσίας, 14 Ἰουλ. 1832, «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 42 (10 Σεπτ. 1832), σελ. 231.

59. Βλ. σημ. 56, ἐδάφ. α'. Πληρεξούσιος Τήνου εἰς τὴν ἐν Προνοιά Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Παρητήθη τὴν 23ην Μαΐου 1832. Τὸ ἔγγραφον τῆς παραιτήσεως βλ. ἐν «Ἐθνικῇ Ἐφημερίδι», φ. 12 (28 Μαΐου 1832). Βλ. καὶ σημ. 58, ἐδάφ. ε'.

έπταετεί θητεία. Διά τοῦ αὐτοῦ Ψήφισματος διαώρισθη τριμελής ἐπιτροπή «γνωρίζομένη ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπή, διὰ νὰ κυβερνήσῃ τὴν Ἑλλάδα ἐν ἀπουσίᾳ του καὶ θέλει παύσει ἅμα φθάσῃ ὁ Κυβερνήτης εἰς τὴν Πατρίδα».

Συγχρόνως μὲ τὴν ψήφισιν τοῦ Συντάγματος, μὴ προβλέποντος περὶ Ἀντικυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τὸ Ψήφισμα ΙΓ' /1 Μαΐου 1827 διὰ τοῦ ὁποίου ἐνομιμοποιεῖτο ἡ σύστασις καὶ καθωρίζετο ἡ ἀρμοδιότης τῆς τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς. Τὴν 12ην Ἰανουαρίου 1828 ἀφίχθη ὁ Ἰ. Καποδίστριας καὶ ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ κατέθεσε τὴν ἀρχήν. Ἐκτοτε καὶ μέχρι τῆς δολοφονίας του τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἐκτελεστικῆς λειτουργίας ἤσκησεν ὁ Κυβερνήτης.

Ἄμα τῷ ἀγγέλματι τῆς δολοφονίας ἡ Γερουσία, ἐρμηνεύουσα διασταλτικῶς τὸ ὑπ' ἀριθμ. Β' /22 Ἰουλίου 1829 Ψήφισμα τῆς Δ' ἐν Ἀργεὶ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, διώρισε τριμελῆ Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέθεσε τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας προσωρινῶς καὶ μέχρι τῆς συγκλήσεως ἔθνοσυνελεύσεως¹. Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ εὐθὺς ὡς ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά της προεκήρυξεν ἐκλογὰς πρὸς ἀνάδειξιν πληρεξουσίων. Οἱ ἐκλεγέντες πληρεξούσιοι συνελθόντες τὴν 8ην Δεκεμβρίου ἐν Ἀργεὶ ἀπήρτισαν τὴν Ε' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, ἡ ὁποία ἐξέλεξε τὴν 8ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰ. Καποδιστρίου Αὐγουστῖνον ἀρχηγὸν τῆς ἐκτελεστικῆς λειτουργίας ὑπὸ τὸν τίτλον Προέδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Εἰς τοῦτον ἔδωκε τὴν ἐντολὴν «νὰ κυβερνᾷ μέχρις ὅτου τὸ σύνταγμα κανονίσῃ τὴν δύναμιν τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας», κατὰ τὰς ἀνατεθείτας εἰς τὴν τριμελῆ Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν ἀρμοδιότητας.

Μερὶς ἀντιπολιτευομένων πληρεξουσίων, ἰδίᾳ Ρουμελιωτῶν, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Ἰ. Κωλέττην, ἀφοῦ ἐπεχείρησεν ἀνεπιτυχῶς νὰ διαλύσῃ τὴν Συνέλευσιν, ἀπεχώρησε μετὰ τῶν ὁπαδῶν της εἰς Κόρινθον καὶ ἀκολούθως εἰς Περαχώραν τῆς Μεγαρίδος, συγκροτήσασα Συνέλευσιν, κατὰ παράτασιν δῆθεν τῆς Δ' τοιαύτης, ἀποκηρύξασαν τὸ ἐν Ναυπλίῳ καθεστῶς². Ἡ Συνέλευσις τῆς Περαχώρας ἐξέλεξε τὴν 10ην Δεκεμβρίου

1. Πρβλ. Ἐγγρ. τῆς ἐν Ὑδρᾷ «Συνελεύσεως» τῶν Πληρεξουσίων πρὸς τὴν Γερουσίαν, 2/29 Σεπτ. 1831, ἌἘθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 46 (1 Ὀκτ. 1831). Πρβλ. ἐπίσης ἐφ. «Ἀθηνᾶ», παράρτημα φ. 1 - 2 (13 Φεβρ. 1832), σελ. 2.

2. ἌΠασαι αἱ συνεδριάσεις τῆς Συνε-

λεύσεως ταύτης (5 Δεκ. 1831 - 18 Μαρτίου 1832) ἐχαρακτηρίσθησαν ὑπὸ τῆς ἰδίας ὡς «προκαταρκτικαὶ» ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἀνεμένετο ὅτι θὰ ἐπηκολούθουν εὐθὺς μετὰ τὴν εἰς αὐτὴν προσχώρησιν τῶν ἐν Ἀργεὶ μετεχόντων τῆς Ε' Ἐθν. Συνελεύσεως πληρεξουσίων.

τριμελή Διοικητικήν Ἐπιτροπήν, οὐσιαστικῶς ὅμως ἐλεγχομένην ἀπὸ τὸν Κωλέττην, ψυχὴν τοῦ κινήματος, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέθεσε τὴν ὑπερτάτην ἀρχήν. Αὕτη, ὑποστηριζομένη καὶ ὑπὸ τῆς Ὑδρας, συνεκρότησε εὐαρίθμους κεντρικὰς καὶ περιφερειακὰς (κρατικὰς) ἀρχάς, ἐν τῇ ἐπιδιώξει νὰ ἐμφανίσῃ ἑαυτὴν ὡς τὴν νόμιμον ἐξουσίαν ἔναντι τῶν ἐν Πελοποννήσῳ. Τὴν 16ην Μαρτίου 1832 ἡ Ε' Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐπεράτωσεν ἐν Ναυπλίῳ τὰς ἐργασίας της, τὴν δὲ ἐπομένην ὁ Αὐγουστῖνος Καποδίστριας, ὀνομασθεὶς διὰ τοῦ τελευταίου Ψηφίσματος αὐτῆς Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, ἐκήρυξε τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν της.

Ἀμέσως μετὰ ταῦτα ἡ ὑπὸ τοῦ Κωλέττη ὀργανωθείσα δύναμις, προβαλλομένη ὡς τὸ κόμμα τῶν «συνταγματικῶν», εἰσέβαλεν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν αὐτοῦ εἰς Πελοπόννησον καὶ τὴν 27ην Μαρτίου ἔφθασε πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ Ναυπλίου.

Τὴν 28ην Μαρτίου ὁ Αὐγουστῖνος ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν του εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ παραλαβὼν τὸ λείψανον τοῦ Κυβερνήτου ἀνεχώρησεν εἰς Κέρκυραν διὰ τῆς ρωσικῆς φρεγάτας «Πάρις».

Ἡ Γερουσία ἐξέλεξε τότε, τῇ προτάσει τῶν Ἀντιπρέσβων τῆς Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Ρωσίας, πενταμελῆ Διοικητικήν Ἐπιτροπήν τῆς Ἑλλάδος, ἀναμορφωθείσαν μετὰ τινὰς ἡμέρας συνεπείᾳ πίεσεως τῶν στρατιωτικῶν εἰς ἑπταμελῆ, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἀνέθεσε τὴν ἐκτελεστικὴν λειτουργίαν.

Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ ἀναλαβοῦσα τὴν ἀρχὴν τὴν 7ην Ἀπριλίου, διώκησε τὴν χώραν κατὰ τοὺς ἐπομένους μῆνας ὑπὸ καθεστῶς ἐντόνου πολιτικῆς ἀνωμαλίας καὶ αὐθαιρεσίας, ὡς καὶ ἐπεμβάσεων τῶν Ἀντιπρέσβων. Τὴν 11ην Ἰουλίου 1832 συνεκλήθη ἡ λεγομένη Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικὴ Συνέλευσις. Αἱ σημαντικώτεραι πράξεις τῆς Συνελεύσεως ἦσαν τὰ ψηφίσματα ὑπ' ἀριθμ. Β' καὶ Γ' τῆς 27ης Ἰουλίου 1832. Διὰ τοῦ πρώτου ἐπεκυρώθη ἡ ἐκλογὴ τοῦ πρίγκηπος Ὁθωνος ὡς Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, καὶ διὰ τοῦ δευτέρου διεκηρύχθη ἡ κατάργησις τῆς Γερουσίας, ἡ ὁποία ὅμως, ὡς ἐσημειώθη ἤδη, δὲν παραδέχθη αὐτήν. Ἡ Συνέλευσις διελύθη βιαίως τὴν 10ην Αὐγούστου καὶ ἡ Γερουσία ἀνέλαβε τὸν ρυθμιστικὸν ρόλον της. Αὕτη τὴν 21ην Σεπτεμβρίου λόγῳ ἀπουσίας ἢ ἐκλείψεως πολλῶν μελῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, μὴ δυναμένης ὡς ἐκ τούτου νὰ λειτουργῇ νομίμως, περιέβαλε διὰ τῆς ἐξουσίας τῶν ἐπτὰ τὰ τρία τότε παρόντα μέλη της, ἦτοι τοὺς Ἰ. Κωλέττην, Ἄνδρ. Ζαΐμην καὶ Ἄνδρ. Μεταξᾶν. Οἱ τρεῖς οὗτοι ἄνδρες παρέδωσαν τὴν κυβέρνησιν τοῦ ἀναρχομένου τόπου εἰς τὸν Βασιλέα Ὁθωνα καὶ τὴν Ἀντιβασιλείαν τὴν 25ην Ἰανουαρίου 1833.

Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἑλλάδος

(3 Ἀπριλίου 1827 - 20 Ἰανουαρίου 1828)

Γεώργιος Π. Μαυρομιχάλης,	3 Ἀπριλίου	1827 ³
Ἰωάννης Μ. Μιλαίτης,	»	4
Ἰωαννούλης Ν. Νάκος,	»	5

Γενικός Γραμματεὺς

Γεώργιος Γλαράκης,	9 Ἀπριλίου	1827 ⁶
--------------------	------------	-------------------

Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος

(20 Ἰανουαρίου 1828 - 27 Σεπτεμβρίου 1831)

Ἰωάννης Καποδίστριας,	20 Ἰανουαρίου	1828 ⁷
-----------------------	---------------	-------------------

3. Βλ. Πρακτ. Γ' Ἐθν. Συνελ. 2 Ἀπρ. 1827, Ἀ. Μάμουκα, *Τὰ κατὰ τὴν Ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος*, τόμ. Ζ', σελ. 135 - 136, 144 - 146 καὶ Ψηφίσματα Γ' Ἐθν. Συνελ. 5/3 Ἀπρ., 9/5 Ἀπρ. 1827, *Αὐτόθι*, τόμ. Θ', σελ. 97 - 98 καὶ 100 - 101. Ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ ὠρκίσθη τὴν 3ην Ἀπριλίου καὶ ἀνέλαβε καθήκοντα αὐθημερόν. Βλ. Διακήμερον αὐτῆς 2/3 Ἀπρ. 1827, *Αὐτόθι*, τόμ. Γ', σελ. 6 - 7. Ἀφίχθεις τοῦ Κυβερνήτου κατὰ τὴν 12ην Ἰανουαρίου 1828 ἡ Ἐπιτροπὴ κατέθεσε τὴν ἐξουσίαν αὐθημερόν. Βλ. Ἐγγραφον Ἀντικ. Ἐπιτρ. 996/12 Ἰαν. 1828, *Αὐτόθι*, σελ. 34. Πρβλ. ἀκολούθως σημ. 7.

4. Βλ. σημ. 3.

5. Βλ. σημ. 3.

6. Διάτ. Ἀντικ. Ἐπιτρ. 1/9 Ἀπρ. 1827, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 217. Ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἀντικυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς κατ' ἀνάλογον ἐφαρμογὴν τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ Νόμου τῆς Ἐπιδαύρου. Ὁ θεσμός τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως δὲν προεβλέπετο ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τῆς Τροιζῆνος. Τὸ ἀξίωμα τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Ἀντικυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς ἦτο ἀντίστοιχον

πρὸς τὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Σώματος καὶ τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλλάδος. Βλ. Γ. Δ. Δημακοπούλου, *Ἡ Διοικητικὴ Ὄργάνωσις*, σελ. 144 - 145. Τὴν 30ὴν Μαΐου 1827 συνεστάθησαν ἕξ Γραμματεῖαι τῆς Ἐπικρατείας. Πρβλ. Διακήμερον Ἀντικ. Ἐπιτρ. 6/30 Μαΐου 1827, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 47 (4 Ἰουν. 1827).

7. Ψήφ. Γ' Ἐθν. Συνελ. 5/3 Ἀπρ. 1827, Ἀ. Μάμουκα, *Ἐνθ' ἄνωτ.*, τόμ. Θ', σελ. 97 - 98. Ὁ Ἰ. Καποδίστριας ἀφίχθεις εἰς Αἴγινα ἤρξατο συνεννοήσεων μετὰ τῆς Βουλῆς, προτείνας τὴν προσωρινὴν μεταβολὴν τῆς ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τῆς Τροιζῆνος προβλεπομένης συγκροτήσεως τῆς κυβερνήσεως τῆς χώρας. Ἡ Βουλὴ ἀποδεχθεῖσα τὰς προτάσεις αὐτοῦ ἐψήφισε τὴν Πράξιν ΝΗ' /18 Ἰαν. 1828 περὶ προσωρινῆς διοικήσεως τῆς ἐπικρατείας. Κατόπιν τούτου ὁ Κυβερνήτης ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του τὴν 20ὴν Ἰανουαρίου 1828. Ἡ ἐπίσημος καθίδρυσις καὶ ὀρκωμοσία αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν ἐγένοντο τὴν 26ην Ἰανουαρίου 1828. Βλ. Ἐγκύκλιον Γεν. Γραμμ. 1/26 Ἰαν. 1828, Ἀρχ.

Διοικητική Ἐπιτροπή τῆς Ἑλλάδος

(27 Σεπτεμβρίου 1831 - 7 Δεκεμβρίου 1831)

Αὐγουστῖνος Καποδίστριας,	Πρόεδρος,	27 Σεπτεμβρίου	1831 ⁸
Θεόδωρος Κολοκοτρώνης,	Μέλος	»	9
Ἰωάννης Κωλέττης,	Μέλος,	»	10

Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως

(8 Δεκεμβρίου 1831 - 27 Μαρτίου 1832)

Αὐγουστῖνος Καποδίστριας,	8 Δεκεμβρίου	1831 ¹¹
---------------------------	--------------	--------------------

Διοικητική Ἐπιτροπή τῆς Ἑλλάδος

(10 Δεκεμβρίου 1831 - 27 Μαρτίου 1832)

Γεώργιος Κουντουριώτης,	Μέλος,	10 Δεκεμβρίου	1831 ¹²
-------------------------	--------	---------------	--------------------

⁸ Ὑδρας, τόμ. ΙΔ', σελ. 23. Ὁ Ἰ. Καποδίστριας ἐδολοφονήθη ἐν Ναυπλίῳ τὴν 27ην Σεπτεμβρίου 1831.

8. Ἄμα τῷ θανάτῳ τοῦ Κυβερνήτου ἡ Γερουσία προέβη εἰς τὸν διορισμὸν τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς κατὰ τὴν παράγραφον ιγ' τοῦ ὑπ' ἀριθμ. Β' Ψηφίσματος τῆς Δ' Ἐθν. Συνελεύσεως πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἐκλιπόντος. Βλ. Ψήφισμα Γερουσίας 258/27 Σεπτ. 1831, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 75 (30 Σεπτ. 1831). Πρβλ. τὸν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Διοικ. Ἐπιτροπῆς Αὐγ. Καποδιστρίου ἐκφωνηθέντα λόγον κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ε' Ἐθν. Συνελεύσεως τὴν 7ην Δεκεμβρίου 1831, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 94 (9 Δεκ. 1831). Ἡ ἐν λόγῳ Διοικητικῇ Ἐπιτροπῇ κατέθεσε τὴν ἐξουσίαν εἰς τὴν συνελευθούσαν τὴν 5ην Δεκεμβρίου 1831 Ε' Ἐθν. Συνέλευσιν, ἡ ὁποία καὶ ἐπεκύρωσε διὰ τοῦ Ψηφίσματος αὐτῆς Β'/8 Δεκ. 1831 τὸ ἀρχικὸν Ψήφισμα τῆς Γερουσίας. Ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, Ἰ. Κωλέττης εἶχεν ἀρνηθῆναι παραιτηθῆναι.

9. Βλ. σημ. 8.

10. Βλ. σημ. 8.

11. Ψήφισμα Ε' Ἐθν. Συνελ. Β'/8 Δεκ. 1831, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 95 (16 Δεκ. 1831). Διὰ τοῦ τελευταίου Ψηφίσματος τῆς αὐτῆς Συνελεύσεως, ΚΒ'/15 Μαρτ. 1832, ἐν ἀναμονῇ ἀφίξεως τοῦ ἐκλεγέντος Βασιλέως πρίγκηπος Ὁθωνος, ὁ Αὐγ. Καποδίστριας ὠνομάσθη Προσωρινὸς Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀντιβασιλεὺς, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 22 (19 Μαρτ. 1832). Λόγῳ ἐπικρατήσεως τῆς ὑπὸ τὸν Κωλέττην ἐπαναστάσεως ὁ Αὐγ. Καποδίστριας ὑπέβαλε παραίτησιν τὴν 28ην Μαρτίου 1832 καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Κέρκυραν. Τὸ ἐγγράφον τῆς παραίτησεως αὐτοῦ ἀνεγνώσθη εἰς τὴν Γερουσίαν αὐθημερόν. Βλ. Πρακτικὰ Γερουσίας, 28 Μαρτ. 1832, ΒΒ, Κῶδ. 240. Τὸ κείμενον τῆς παραίτησεως βλ. εἰς γαλλικὴν μετάφρασιν ἐν ἐφ. «Le Moniteur Grec», φ. 1 (9/21 Ἰουλ. 1832).

12. Πρόκειται περὶ τῆς ἐπαναστατικῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς διο-

Ἰωάννης Κωλέττης,	Μέλος,	10 Δεκεμβρίου	1831 ¹³
Ἀνδρέας Ζαΐμης,	Μέλος,	»	14

Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἑλλάδος

(28 Μαρτίου 1832 - 24 Ἰανουαρίου 1833)

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης,	Μέλος,	28 Μαρτίου	1832 ¹⁵
Ἀνδρέας Ζαΐμης,	Μέλος,	»	16
Ἰωάννης Κωλέττης,	Μέλος,	»	17
Ἀνδρέας Μεταξᾶς,	Μέλος,	»	18

ρισθείσης διὰ τοῦ Ψήφισματος Α' /10 Δεκ. 1831 τῆς ἐν Περαχώρᾳ Δ' κατὰ παράτασιν Ἐθν. Συνελεύσεως, ἐφ. «Ἀθηνᾶ», παράρτημα φ. 1 - 2 (13 Φεβρ. 1832). Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἔσκει ἐξουσίαν ἐπὶ τμημάτων τινος τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ ἐτέλει ὑπὸ μόνην τὴν διευθύνσιν τοῦ Ἰ. Κωλέττη, τῶν ἄλλων μελῶν αὐτῆς ἀπουσιαζόντων. Πρβλ. τὸ κατὰ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκδοθὲν ὑπὸ τῆς Ε' Ἐθν. Συνελεύσεως, Ψήφισμα Ε' /10 Ἰαν. 1832, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ Κωλέττης, Γρηγοράκης, Μαγγίνας καὶ Π. Νοταρᾶς ἐθεωρήθησαν «υπεύθυνοι ἐγκλήματος καθοσιώσεως». Βλ. «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 3 (13 Ἰαν. 1832). Πρβλ. ἐπίσης Ἐκθεσιν Ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν γερουσιαστῶν Γ. Μαυρογένους, Ἀ. Λιδωρίκη καὶ Ἀ. Χαραλάμπη, συγκροτηθείσης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 294/5 Ἰαν. 1832 Ἀποφάσεως τῆς Γερουσίας, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 4 (16 Ἰαν. 1832). Ἡ τριμελὴς Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἐπαναστάσεως κατὰ τὴν 28ην Μαρτίου 1832 μετεσχηματίσθη εἰς τὴν συγκροτηθεῖσαν, ὑπὸ τῆς Γερουσίας πλέον, νέαν Ἐπιτροπὴν.

13. Βλ. σημ. 12.

14. Βλ. σημ. 12.

15. Βλ. Πρακτικὰ Γερουσίας, 28 Μαρτ. 1832, Β Β, Κῶδ. 240. Κατὰ τὰ πρακτικὰ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν

τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς προετάθησαν εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τῶν Ἀντιπρέσβειων. Βλ. ἐπίσης Ψήφισμα Γερουσίας ὑπ' ἀριθμ. 320/28 Μαρτ. 1832, περὶ ἀναθέσεως τῆς ἐκτελεστικῆς λειτουργίας μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος εἰς πενταμελῆ Ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν Θ. Κολοκοτρώνη, Ἀ. Ζαΐμη, Ἰ. Κωλέττη, Β. Μπουμπουρη, Ἀ. Μεταξᾶ καὶ τοῦ Δ. Καμπάνη ὡς ἀναπληρωματικοῦ, ἐν Β Β, Κῶδ. 436. Τὸ κείμενον τοῦ ψηφίσματος τούτου βλ. γαλλιστὶ ἐν ἐφ. «Le Moniteur Grec», φ. 1 (9/21 Ἰουλ. 1832). Πρβλ. καὶ Ἐγγραφοῦν Γερουσίας 321/28 Μαρτ. 1832 πρὸς τοὺς Ἀντιπρέσβεις περὶ κοινοποιήσεως αὐτοῖς τοῦ διορισμοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ Διακήρυξιν Γερουσίας πρὸς τὸ Πανελλήμιον, 325/28 Μαρτ. 1832 Β Β, Κῶδ. 436 καὶ γαλλιστὶ ἐν ἐφ. «Le Moniteur Grec», φ. 1 (9/21 Ἰουλ. 1832). Ὁ Θ. Κολοκοτρώνης ὑπέβαλε τὴν 31ην Μαρτίου τὴν παραίτησιν αὐτοῦ, ἣ ὁποία καὶ ἀνεγνώσθη εἰς τὴν Γερουσίαν κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 2ας Ἀπριλίου. Βλ. Πρακτικὰ Γερουσίας, 2 Ἀπρ. 1832, Β Β, Κῶδ. 240. Πρβλ. καὶ Δ. Πετρακάκου, *Κοινοβουλευτικὴ Ἱστορία*, τόμ. Α', σελ. 442, σημ. 21.

16. Βλ. σημ. 15 καὶ 21.

17. Βλ. σημ. 15 καὶ 21.

18. Βλ. σημ. 15 καὶ 21.

Βασίλειος Μπουντούρης,	Μέλος,	28 Μαρτίου	1832 ¹⁹
Δημήτριος Καμπάνης,	Ἀναπλ. μέλος,	»	20
Γεώργιος Κουντουριώτης,	Μέλος,	2 Ἀπριλίου	1832 ²¹

19. Βλ. σημ. 15. Ὁ Β. Μπουντούρης ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν στρατιωτικῶν ἀντικατεστάθη κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς συνθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἣ ὁποία ἐγένετο ὑπὸ τῆς Γερουσίας τὴν 2αν Ἀπριλίου 1832. Βλ. καὶ σημ. 21.

20. Βλ. σημ. 15 καὶ 21. Ὁ Καμπάνης παρέμεινεν ἀναπληρωματικὸν μέλος καὶ μετὰ τὴν ἀνασύνησιν τῆς Ἐπιτροπῆς. Βλ. Πρόσκλησιν Γερουσίας 335/2 Ἀπρ. 1832, Β Β, Κῶδ. 436.

21. Τὴν 31ην Μαρτίου 1832 ἐπιτροπὴ ἐκ στρατιωτικῶν παρουσιασθεῖσα εἰς τὴν Γερουσίαν ἐδήλωσεν ὅτι δὲν παρεδέχετο τὴν διορισθεῖσαν πενταμελῆ Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν, εἰμὴ ἐὰν προσετίθεντο εἰς τὰ μέλη τῆς οἱ Δ. Ὑψηλάντης καὶ Κ. Ζωγράφος ἢ Σπ. Τρικoupης, ὡς ἐπίσης ἐὰν δὲν ἀντικαθίστατο ὁ Θ. Κόλοκοτρώνης ὑπὸ τοῦ Δ. Πλαπούτα καὶ ὁ Β. Μπουντούρης ὑπὸ τοῦ Γ. Κουντουριώτου. Βλ. Πρακτικὰ Γερουσίας 31 Μαρτ. 1832, Β Β, Κῶδ. 240. Κατόπιν ἐπανειλημμένων συνεννοήσεων τῆς Γερουσίας μετὰ τῶν Ἀντιπρέσβειων ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς πρώτης ἡ ἀποδοχὴ τῶν αἰτημάτων τῶν στρατιωτικῶν. Ἀφοῦ ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἡ παραίτησις τοῦ Θ. Κόλοκοτρώνη ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς Γερουσίας τὸ Ψήφισμα 330/2 Ἀπριλίου 1832 δι' οὗ ἡ Ἐπιτροπὴ καθίστατο ἐπταμελής, ἀνασταθεῖσα ὡς ἐξῆς: Γ. Κουντουριώτης, Ἀ. Μεταξᾶς, Δ. Ὑψηλάντης, Ἰ. Κωλέττης, Σπ. Τρικoupης, Ἀ. Ζαΐμης, Δ. Πλαπούτας. Τὸ κείμενον αὐτοῦ βλ. ἐν Β Β, Κῶδ. 436, καὶ ἐν φωτοτυπίᾳ ἐν Ἀλ. Τσελάλη, Πλαπούτας, Ἐν Ἀθήναις 1962, σελ. 493. Ἔχει δημοσιευθῆ καὶ γαλλιστὶ ἐν τῇ ἐφ. «Le Moniteur Grec», φ. 1 (9/21

Ἰουλ. 1832). Τὸ Ψήφισμα τοῦτο ἐκοινοποιήθη καὶ εἰς τοὺς Ἀντιπρέσβεις διὰ τοῦ Ἐγγράφου 331/2 Ἀπρ. 1832, Β Β, Κῶδ. 436. Τὴν ἀπάντησιν τῶν Ἀντιπρέσβειων περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως, 3 Ἀπρ. 1832, βλ. ἐν «Ἐθνικῇ Ἐφημερίδι», φ. 3 (27 Ἀπρ. 1832) καὶ ἐν ἐφ. «Le Moniteur Grec», φ. 1 (9 21 Ἰουλ. 1832). Ἡ νέα Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ ἤρχισε τὰς ἐργασίας τῆς τὴν 7ην Ἀπριλίου. Περὶ τῶν ἀρμοδιοτήτων καὶ τοῦ κανονισμοῦ τῶν ἐργασιῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς βλ. Ψήφισμα Γερουσίας 337/7 Ἀπρ. 1832, ἐφ. «Ἐλληνικὸς Καθρέπτης», φ. 20 (1 Δεκ. 1832), καὶ Διακήρυξιν Διοικ. Ἐπιτρ. 1/7 Ἀπρ. 1832, ἐφ. «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 1 (18 Ἀπρ. 1832). Κατὰ τὸν κανονισμὸν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς (ὑπ' ἀριθμ. 69/14 Ἀπρ. 1832, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Γ. 288) ἕκαστον τῶν μελῶν αὐτῆς θὰ ἤσκει καθήκοντα Προέδρου ἐκτὸς τοῦ περιτροπῆς καὶ ἐπὶ ἓνα μῆνα. Πρόεδρος ἀνέλαβε πρῶτος ὁ Γ. Κουντουριώτης, ὅστις καὶ διετήρησε τὸ λειτούργημα τοῦτο, καθ' ὅσον γνωρίζω, μέχρι τῆς 9ης Σεπτεμβρίου, ὅτε ἀνεχώρησεν εἰς Ὑδραν, μὴ ἐπανελθὼν μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος. Βλ. Ἐπιστολὴν αὐτοῦ πρὸς Ἀ. Ζαΐμην, Ἰ. Κωλέττην καὶ Ἀ. Μεταξᾶν, 9 Σεπτ. 1832, ἐφ. «Ἐλληνικὸς Καθρέπτης», φ. 13 (15 Ὀκτ. 1832). Περὶ τῶν ἐν συνεχείᾳ μεταβολῶν τῆς συνθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς βλ. ἀκολουθῶς σημ. 24, 25 καὶ 26. Τὴν 21ην Σεπτεμβρίου 1832 ἡ Γερουσία ἐξέδωκε τὸ Ψήφισμα 373, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνέθεσε προσωρινῶς τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας εἰς τοὺς Ἀ. Ζαΐμην, Ἰ. Κωλέττην καὶ Ἀ. Μεταξᾶν κατὰ τὰς διατά-

Δημήτριος Πλαπούτας,	Μέλος,	2 Ἀπριλίου	1832 ²²
Δημήτριος Ὑψηλάντης,	Μέλος,	»	23
Σπυρίδων Τρικούπης,	Μέλος,	»	24
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης,	Μέλος,	»	25
Κωνσταντῖνος Μπότσαρης,	Μέλος,	13 Ἀπριλίου	1832 ²⁶

V. ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας (= Ὑπουργοὶ) διωρίσθησαν, τὸ πρῶτον μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν Γραμματειῶν τῷ 1826, λήγοντος τοῦ Μαΐου 1827 κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἀρθρου 126 τοῦ Συντάγματος τῆς Τροιζῆνος. Κατὰ τὸ δίμηνον Ἀπριλίου - Μαΐου 1827 τὰς ἀρμοδιότητας

ξεις τοῦ Ψήφισματος αὐτῆς 337/7 Ἀπρ. 1832, ἐφ. «Ἑλληνικὸς Καθρέπτης», φ. 18 - 19 (18 Νοεμβρ. 1832). Βλ. καὶ Ἐγγραφοῦν Γερουσίας 374/21 Σεπτ. 1832 περὶ κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως πρὸς τὰ ὡς ἄνω τρία μέλη καὶ περὶ τούτου Διακλήρυξιν πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, 376/21 Σεπτ. 1832 Β Β, Κῶδ. 436. Πρβλ. ἄνωτέρω σελ. 133 σημ. 9. Σημειωτέον ὅτι ἡ Δ' κατ' ἐπανάληψιν Ἐθνικῆ Συνέλευσις κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτῆς συνεδρίασιν πρὸ τῆς βιαίας διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς (10 Αὐγούστου 1832) εἶχεν ἀποφασίσει τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ Ἀνδρέου Μεταξᾶ ὡς καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ Ὑψηλάντου κενωθείσης θέσεως καὶ εἶχεν ἐκλέξει ὡς μέλη τοὺς Πέτρον Μαυρομιχάλην καὶ Ἰωάν. Μ. Μιλαίτην. Βλ. Πρακτ. Συνελ. 10 Αὐγ. 1832, Β Β, Κῶδ. 368. Κατὰ τὴν συνεδρίασιν ταύτην εἶχεν ἐπίσης ἀποφασισθῆ ἡ ἔκδοσις σχετικοῦ ψηφίσματος τῆς Συνελεύσεως, τοῦτο ὅμως δὲν ἐξεδόθη λόγῳ τῆς μεσολαβησάσης διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

22. Βλ. σημ. 21. Διωρίσθη πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη. Ἀργότερον διωρίσθη μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς προσφορᾶς τοῦ θρόνου εἰς τὸν πρίγκηπα Ὁθωνα. Βλ. Διάτ. 38/24 Αὐγ. 1832,

«Ἐθνικῆ Ἐφημερίς», φ. 41 (7 Σεπτ. 1832).

23. Βλ. σημ. 21. Ὁ Δ. Ὑψηλάντης ἀπεβίωσε τὴν 5ην Αὐγούστου 1832. Βλ. «Ἐθνικῆ Ἐφημερίς», φ. 32 (6 Αὐγ. 1832), σελ. 174.

24. Βλ. σημ. 21. Ὁ Σπ. Τρικούπης ὑπέβαλεν αὐθημερόν, διαρκούσης εἰσέτι τῆς συνεδριάσεως τῆς 2ας Ἀπριλίου, τὴν παραίτησίν του, ἡ ὁποία καὶ ἐγένετο δεκτῆ. Βλ. Πρακτ. Γερουσίας 2 Ἀπρ. 1832, Β Β, Κῶδ. 240.

25. Πρακτ. Γερουσίας 2 Ἀπρ. 1832, Β Β, Κῶδ. 240 καὶ Ψήφισμα Γερουσίας 332/2 Ἀπρ. 1832, Β Β, Κῶδ. 436. Βλ. τοῦτο ἐπίσης ἐν φωτοτυπῆ ἐν Ἀλ. Τσελλάλλη, *Πλαπούτας*, σελ. 495. Ἔχει δημοσιευθῆ καὶ γαλλιστὶ ἐν ἐφ. «Le Moniteur Grec», φ. 1 (9/21 Ἰουλ. 1832). Ἐξελέγη εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Σπ. Τρικούπη, ἀλλὰ παρητήθη ἀμέσως.

26. Ψήφισμα Γερουσίας 341/13 Ἀπρ. 1832, Β Β, Κῶδ. 436 καὶ γαλλιστὶ ἐν ἐφ. «Le Moniteur Grec», φ. 1 (9/21 Ἰουλ. 1832). Διωρίσθη εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Ἀθ. Λιδωρίκη. Ἀκολούθως διωρίσθη μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς προσφορᾶς τοῦ θρόνου εἰς τὸν πρίγκηπα Ὁθωνα. Βλ. Διάτ. 38/24 Αὐγ. 1832, «Ἐθνικῆ Ἐφημερίς», φ. 41 (7 Σεπτ. 1832).

τῶν Γραμματέων ἤσκησεν ἀμέσως ἢ Ἀντικυβερνητικῇ Ἐπιτροπῇ βοηθηομένη ὑπὸ Γενικοῦ Γραμματέως.

Ἀπὸ τῆς 30ῆς Μαΐου 1827 μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Κυβερνήτου ἐλειτούργησαν ἕξ Γραμματεῖαι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ Γραμματεία τῆς Παιδείας, συσταθεῖσα διὰ πρώτην φοράν¹, συνηνωμένη μετὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Δικαίου. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι δὲν συνεστήθη Γραμματεία τῆς Θρησκείας.

Ἐκδοθείσης τῆς Πράξεως ΝΗ' καὶ ἀναλαβόντος τοῦ Κυβερνήτου τὴν ἀρχὴν, αἱ ἕξ Γραμματεῖαι ἐθεωρήθησαν κατηργημέναι καὶ διωργανώθη παρ' αὐτῷ μονήρης Γενικῆ Γραμματεία, ὑπὸ τὸν τίτλον Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας.

Τὴν 5ην Φεβρουαρίου 1829 συνεκροτήθη καὶ δευτέρα Γραμματεία, ἢ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ, ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου δὲ τοῦ ἔτους ἐκείνου πλήρες ὑπουργεῖον.

Ἰδιουτυπίαν ἐνεφάνισεν ἡ ὀργάνωσις τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομίας, περὶ τοῦ ὁποίου δίδονται εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν αἱ σχετικαὶ πληροφορίες. Κατὰ τὴν περίοδον 1828 - 1833 ὁ τομεὺς τῆς Παιδείας ἀποσχισθεὶς τῆς Γραμματείας τοῦ Δικαίου ἀπετέλεσεν ἴδιον ὑπουργεῖον, ἀρμόδιον καὶ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων. Ἐπίσης κατ' ἐκείνην τὴν περίοδον ἔχομεν τὴν πρώτην ἐν Ἑλλάδι συγκρότησιν οἰονομ. Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης διὰ τῆς συστάσεως τῆς ἐνιαίας Γραμματείας Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν.

1. Περίοδος 1827 - 1828

Ἐξωτερικῶν

Γεώργιος Γλαράκης 30 Μαΐου 1827²

Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀστυνομίας

Ἀναστάσιος Λόντος, 30 Μαΐου 1827³

Οἰκονομίας

Γεώργιος Μαυρομαμάτης, 30 Μαΐου 1827⁴

1. Βλ. Γ. Δ. Δημακοπούλου, Ἡ Διοικητικὴ Ὀργάνωσις, σελ. 99 - 100, 143.

2. Διακήρυξις Ἀντικ. Ἐπιτρ. 6/30 Μαΐου 1827, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 47 (4 Ἰουν. 1827). Ἄ. Μάμουκα, Τὰ κατὰ τὴν Ἀναγέννησιν, τόμ. Γ', σελ. 9-10.

3. Ὁ Γ. Γλαράκης ἀνεπληρώθη προσωρι-

νῶς κατὰ τὸ δεύτερον 150ήμερον τοῦ Ὀκτωβρίου ὑπὸ τοῦ Ἀλεξ. Γλαράκη. Βλ. Διατ. 689/17 Ὀκτ. 1827, ΓΑΚ, Ἀντικ. Ἐπιτρ. Φ. 242.

3. Βλ. σημ. 2.

4. Βλ. σημ. 2. Ὁ Γ. Μαυρομαμάτης ἐπαύθη διὰ τοῦ Διατ. 545/30 Σεπτ.

Παναγιώτης Ν. Λιδωρίκης,	1 Ὀκτωβρίου	1827 ⁵
<i>Πολεμικῶν</i>		
Ἀνδρέας Μεταξᾶς,	30 Μαΐου	1827 ⁶
Γεώργιος Γλαράκης,	»	7
Ἀλεξάκης Βλαχόπουλος,	23 Ἰουνίου	1827 ⁸
<i>Ναυτικῶν</i>		
Γεώργιος Γλαράκης,	30 Μαΐου	1827 ⁹
<i>Δικαίου καὶ Παιδείας</i>		
Γεράσιμος Κώπας,	30 Μαΐου	1827 ¹⁰
Μιχαήλ Σοῦτσος,	7 Ὀκτωβρίου	1827 ¹¹

2. Περίοδος 1828 - 1833

Ἐπικρατείας

Σπυρίδων Τρικούπης,	23 Ἰανουαρίου	1828 ¹²
---------------------	---------------	--------------------

1827, ΓΑΚ, Ἀντικ. Ἐπιτρ. Φ. 240. Πρβλ. Ἐγγραφον Ἀντικ. Ἐπιτρ. 546/1 Ὀκτ. 1827, *Αὐτόθι*, διὰ τοῦ ὁποίου ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν Μαυρομάτην ἡ παῦσις αὐτοῦ.

5. Διάτ. 544/1 Ὀκτ. 1827, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 65 (5 Ὀκτ. 1827). Πρβλ. Προβούλευμα Ἀντικ. Ἐπιτρ. πρὸς Βουλὴν, 620/4 Ὀκτ. 1827 περὶ τῆς γενομένης ἀντικαταστάσεως, ἐν ΓΑΚ, Ἀντικ. Ἐπιτρ. Φ. 242. Ο Παν. Ν. Λιδωρίκης ἦτο ἀδελφὸς τοῦ Ἀθαν. Λιδωρίκη.

6. Βλ. σημ. 2. Ὁ Ἄνδρ. Μεταξᾶς παρετήθη τὴν 22αν Ἰουνίου 1827. Βλ. «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 49 (25 Ἰουν. 1827).

7. Ἐπειδὴ ὁ Ἄνδρ. Μεταξᾶς δὲν ἦτο παρῶν, τὰ χρέη Γραμματέως τῶν Πολεμικῶν ἀνέλαβε προσωρινῶς ὁ Γ. Γλαράκης μέχρι τῆς 23ης Ἰουνίου 1827.

8. Διάτ. 101/23 Ἰουν. 1827, ΓΑΚ, Ἀντικ. Ἐπιτρ. Φ. 236.

9. Βλ. σημ. 2. Ἴδιος Γραμματεὺς ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν δὲν διωρίσθη, ἐν ἀναμονῇ προτάσεως ὑποψηφίου ἐκ μέρους

τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων. Βλ. Ἐγγρ. Ἀντικ. Ἐπιτρ. πρὸς τὴν «τοπικὴν κυβέρνησιν» τῆς νήσου Ἰδρας, 1207/29 Μαΐου 1827, Ἀρχ. Ἰδρας, τόμ. ΙΓ', σελ. 193. Πρβλ. Ἐγγρ. Προκρίτων Σπετσῶν πρὸς Διοικητὰς Ἰδρας, 3 Ἰουν. 1827, *Αὐτόθι*, σελ. 197. Ἐπειδὴ ὁ ἐν λόγῳ ὑποψήφιος δὲν προετάρθη ὑπὸ τῶν νήσων ὁ Γ. Γλαράκης διηύθυνε τὴν Γραμματείαν μέχρι τῆς παραδόσεως τῆς ἀρχῆς εἰς τὸν Κυβερνήτην.

10. Βλ. σημ. 2. Ὁ Γερ. Κώπας ἀπελύθη διὰ τοῦ Διατ. 685/7 Ὀκτ. 1827, ΓΑΚ, Ἀντικ. Ἐπιτρ. Φ. 242. Ἡ παῦσις ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν Κώπαν διὰ τοῦ Ἐγγρ. 687/7 Ὀκτ. 1827, *Αὐτόθι*,

11. Διάτ. 686/7 Ὀκτ. 1827, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 70 (22 Ὀκτ. 1827).

12. Διάτ. 27/23 Ἰαν. 1828, Ἀρχ. Ἰδρας, τόμ. ΙΔ', σελ. 19 - 20. Ὁ Σπ. Τρικούπης διωρίσθη *Γενικὸς Γραμματεὺς* παρὰ τῷ Κυβερνήτῃ, φέρων τὸν τίτλον τοῦ *Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας*. Βλ. καὶ Πρᾶξιν ΝΗ'/18 Ἰαν. 1828, καὶ ἄρθρον θ' τοῦ Κυβ. Ψηφ. Α'/20

Νικόλαος Σπηλιάδης,	5 Φεβρουαρίου	1829 ¹³
Δημήτριος Χρηστίδης,	10 Δεκεμβρίου	1831 ¹⁴
Δημήτριος Χρηστίδης,	14 Ἀπριλίου	1832 ¹⁵

Ἰαν. 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 6 (25 Ἰαν. 1828). Διὰ τοῦ Κυβ. Ψῆφ. Γ'/23 Ἰαν. 1828 καὶ τοῦ Διάτ. 16/23 Ἰαν. 1828 προεβλήθη ἡ συγκρότησις Ἐπιτροπικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον ὁμοῦς διωργανώθη μετὰ ἐν ἔτος ἐκδοθέντος τοῦ Διατ. 9113/5 Φεβρ. 1829. Ὁ Σπ. Τρικούπης παρητήθη τότε καὶ ἡ παραίτησις του ἐγένετο δεκτὴ διὰ τοῦ Διατ. 9108/5 Φεβρ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 11 (6 Φεβρ. 1829).

13. Διάτ. 9109/5 Φεβρ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 11 (6 Φεβρ. 1829). Ὁ θεσμὸς τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας διετηρήθη μέχρι τῆς 5ης Φεβρουαρίου 1829, ὅτε διορίσθη καὶ ἕτερος Γραμματεὺς, ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ. Μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Κυβ. Ψῆφ. ΛΔ'/8 Σεπτ. 1829, περὶ διοργανισμοῦ τῆς Γερουσίας καὶ τῶν Ἐπιτροπειῶν, ἐξεδόθη τὸ Διάτ. 14428/12 Σεπτ. 1829, δι' οὗ μεταξὺ ἄλλων καθωρίσθη ὅτι ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας θὰ διετῆρει τὸν τίτλον του, διευθύνων ὁμοῦς τὸ Ἐπιτροπεῖον Ἐσωτερικῶν. Βλ. «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 63 (18 Σεπτ. 1829). Ὁ Ν. Σπηλιάδης ἔπαυσεν ἀσκῶν τὰ καθήκοντα τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας ἀπὸ τῆς 28ης Μαρτίου 1832.

14. Διὰ τοῦ Ψῆφ. Α'/10 Δεκ. 1831 τῆς ἐν Περαιῶρα Δ' κατὰ παράτασιν Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἀνετέθη προσωρινῶς ἡ διεύθυνσις τῶν Γραμματειῶν Ἐπικρατείας, Ἐξωτερικῶν, Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀστυνομίας, Οἰκονομίας, Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως εἰς Γραμματέα φέροντα τὸν τίτλον *Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας*, καὶ τῶν Γραμματειῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν εἰς ἕτερον φέροντα τὸν τίτλον *Γραμ-*

ματεὺς τῶν Στρατιωτικῶν. Βλ. ἐφ. «Ἀθηναῖ», παράρτημα φ. 1-2 (13 Φεβρ. 1832). Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας διορίσθη ὁ Δ. Χρηστίδης τὴν 10ην Δεκεμβρίου 1831. Οὗτος μετὰ τὴν εἴσοδον τῶν Ρουμελιωτικῶν δυνάμεων εἰς Ναύπλιον (28 Μαρτίου 1832) διετήρησε τὸ χαρτοφυλάκιόν του. Τὴν 14ην Ἀπριλίου, ἀνασυγκροτηθείσης τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀνετέθη καὶ πάλιν εἰς τὸν Δ. Χρηστίδην ἡ Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας. Βλ. καὶ σημ. 15.

15. Διάτ. 60/14 Ἀπρ. 1832, «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 1 (18 Ἀπρ. 1832). Κατὰ Σεπτέμβριον 1832 λόγῳ τοῦ διχασμοῦ τῶν μελῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, περὶ τοῦ ὁποίου ἐγένετο μνεῖα ἐνσελ. 133, σημ. 9, οἱ Γραμματεῖς ἀπεφάσισαν ὅπως συνέρχωνται εἰς Συμβούλιον, δι' ἀποφάσεων τοῦ ὁποίου νὰ ἀντιμετωπίζωνται τὰ ἐπείγοντα ζητήματα. Τὸν Κανονισμὸν Συνεδριάσεων αὐτοῦ βλ. εἰς «Ἐθνικὴν Ἐφημερίδα», φ. 44 (24 Σεπτ. 1832). Τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τούτων βλ. ἐν Κ. Ἀμάντου, «Τὰ πρῶτα πρακτικὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Γραμματέων (1832)», *Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν*, τόμ. 6 (1931), σελ. 438-457. Διὰ τοῦ β.δ. τῆς 25 Ἰαν./6 Φεβρ. 1833 οἱ Γραμματεῖς τῆς Κυβερνήσεως διετήρησαν προσωρινῶς τὰ καθήκοντά των, φέροντες πλὴν τὸν τίτλον τοῦ *Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας*. Βλ. τὸ κείμενον αὐτοῦ ἐν «Ἐθνικῇ Ἐφημερίδι», φ. 5 (1 Φεβρ. 1833). Διὰ τοῦ αὐτοῦ διατάγματος ὠρίσθη ὅτι «Ἡ προεδρία καθ' ὅλας τὰς κοινὰς συνεδριάσεις τῶν Ἐπιτροπῶν διὰ τὰς ἀνηκούσας εἰς αὐτοὺς ὑποθέσεις ἐπιτρέπεται ἐν τοσούτῳ εἰς τὸν ἡμέτερον Γραμματέα τῶν

Ἐξωτερικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ναυτικοῦ

Σπυρίδων Τρικούπης,	5 Φεβρουαρίου	1829 ¹⁶
Ἰάκωβος Ρίζος-Νερούλος,	12 Σεπτεμβρίου	1829 ¹⁷
Γεώργιος Γλαράκης,	8 Ἰουλίου	1831 ¹⁸
Σπυρίδων Τρικούπης,	8 Ἀπριλίου	1832 ¹⁹

Δικαίου

Ἰωάννης Γεννατᾶς,	12 Σεπτεμβρίου	1829 ²⁰
Βιάρος Καποδίστριας,	17 Νοεμβρίου	1830 ²¹
Ἰωάννης Γεννατᾶς,	27 Μαρτίου	1831 ²²
Μιχαὴλ Σικελιανός,	26 Ἰουλίου	1831 ²³

Ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ Ἐμπορικῶν Ναυτικοῦ Κύριον Σ. Τρικούπην».

16. Διάτ. 9108/5 Φεβρ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 11 (6 Φεβρ. 1829). Ἡ Γραμματεία ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ Ἐμπορικῶν Ναυτικοῦ συνεκροτήθη δι' ἀποσπάσεως ἀρμοδιοτήτων ἐκ τῆς μέχρι τότε μονήρους Γραμματείας ἐπὶ τῆς Ἐπικρατείας. Μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου 1829 ἀπετέλει μετ' αὐτῆς τὰς μόνας λειτουργούσας Γραμματείας τῆς Κυβερνήσεως.

17. Διάτ. 14428/12 Σεπτ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 63 (18 Σεπτ. 1829).

18. Διάτ. 3986/8 Ἰουλ. 1831, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 52 (11 Ἰουλ. 1831). Ὁ Γ. Γλαράκης ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς Γραμματείας προσωρινῶς λόγῳ ἀποχωρήσεως τοῦ Ἰ. Ρίζου εἰς ἄδειαν.

19. Διάτ. 15/8 Ἀπρ. 1832, «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 1 (18 Ἀπρ. 1832). Βλ. καὶ σημ. 15.

20. Βλ. σημ. 17.

21. Διορίσθη διὰ τοῦ Διάτ. 247/17 Νοεμβρ. 1830, εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ λαβόντος ἄδειαν Ἰ. Γεννατᾶ, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 92 (22 Νοεμβρ. 1830).

22. Ὁ Ἰ. Γεννατᾶς ἀνέλαβεν ἐν νέου τὰ χρέη του τὴν 27ην Μαρτίου 1831. Βλ. «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 24 (28

Μαρτ. 1831). Μετ' οὐ πολὺ ὅμως, λόγῳ τῶν ἀντιθέσεων τὰς ὁποίας εἶχε προκαλέσει ἡ ἀδιάλλακτος πολιτικὴ του, ἐζήτησεν ἀπεριόριστον ἄδειαν προφασισθεὶς οἰκογενειακοὺς λόγους καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Κέρκυραν. Βλ. Ἐγγρ. Κυβερνήτου πρὸς Ἰ. Γεννατᾶν, 4134/27 Ἰουλ. 1831 καὶ Διάτ. 4137/26 Ἰουλ. 1831, *Αὐτόθι*, φ. 58 (1 Αὐγ. 1831). Πρβλ. Ν. Ἰ. Πανταζοπούλου, «Ὁ Ἰωάννης Γεννατᾶς καὶ ἡ ὀργάνωσις τῆς Δικαιοσύνης ἐπὶ Καποδιστρίου», *Ἀθηρᾶ*, τόμ. 53 (1949), σελ. 296 - 318, *ἰδίᾳ* σελ. 312 - 313.

23. Εἰς προσωρινὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ ἀποχωρήσαντος Ἰ. Γεννατᾶ διορίσθη ὁ Μ. Σικελιανός, μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου. Βλ. Διάτ. 4137/26 Ἰουλ. 1831, (σημ. 22). Τὸ ἐν ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 271 εὐρισκόμενον σχέδιον τοῦ διατάγματος φέρει ἡμερομηνίαν 27 Ἰουλίου 1831. Βλ. *Αὐτόθι* καὶ σχέδιον Ἐγγρ. Γραμμ. Ἐπικρ. πρὸς Μ. Σικελιανόν, 5933/28 Ἰουλ. 1831, περὶ κοινοποιήσεως τοῦ διορισμοῦ του. Ὁ Λευκάδιος Φιλικός, νομικὸς καὶ δημόσιος λειτουργὸς Μιχαὴλ Μάρκου Σικελιανός (1783 - 1863) διετέλεσεν ἐπὶ Ἑλληνικῆς Πολιτείας μέλος καὶ ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἀνεκκλήτου Κριτηρίου, πρόεδρος τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου καὶ ἐπὶ Ὁθω-

Χριστόδουλος Κλονάρης, 30 Ἀπριλίου 1832²⁴

Δημοσίας Ἐκπαιδύσεως καὶ Ἐκκλησιαστικῶν

Νικόλαος Χρυσόγελος,	12 Σεπτεμβρίου	1829 ²⁵
Βιάρος Καποδίστριας,	4 Φεβρουαρίου	1831 ²⁶
Νικόλαος Χρυσόγελος,	27 Μαρτίου	1831 ²⁷
Ἰάκωβος Ρίζος-Νερουλός,	30 Ἀπριλίου	1832 ²⁸

Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν

Βιάρος Καποδίστριας, 5 Ὀκτωβρίου 1829²⁹

νος δικαστής. Ἐν συνεχείᾳ ἀνεχώρησεν εἰς Ἴονιους Νήσους, ἔνθα καὶ πάλιν ὑπηρετήσεν ὡς δικαστής, βουλευτής καὶ Ἐπαρχος Λευκάδος, ἀποβιώσας ἐν αὐτῇ τὴν 25ην Νοεμβρίου 1863. Βιογραφικά τινα περὶ αὐτοῦ βλ. ἐν σημειώματι «Μιχαὴλ Σικελιανός», *Ἴόνιος Ἀνθολογία*, ἔτος 1 (1927), τεύχ. 7-8, σελ. 12-14· Π. Ροντογιάννη, «Οἱ Πρόγονοι», *Νέα Ἑστία*, τόμ. 52 (1952), τεύχ. 611, σελ. 6 - 10. Βλ. ἐπίσης Θ. Εὐδή, «Οἱ πρόγονοι τοῦ Σικελιανοῦ», *Νέα Ἑστία*, τόμ. 60 (1956), τεύχ. 696, σελ. 922 - 924.

24. Διάτ. 135/30 Ἀπρ. 1832, «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 7 (11 Μαΐου 1832). Βλ. καὶ ἀνωτέρω σημ. 15, ἐδάφ. β'. Ὁ Κλονάρης ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του κατὰ μῆνα Μάιον 1832. Πρβλ. Δ. Σερεμέτη, «Ὁ Χριστόδουλος Κλονάρης (1788 - 1849) καὶ ἡ συμβολὴ του εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς δικαιοσύνης», *Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς Σχολῆς Νομικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*, τόμ. 8 (1960), σελ. 365 - 406, ἰδίᾳ σελ. 396 - 400. Περὶ Κλονάρη βλ. Ν. Πατσέλη, *Οἱ Πολιτικοὶ Ἄνδρες τῆς Ἠλείου*, Ἐν Ἰωαννίνοις 1959, σελ. 100 - 108 καὶ Μ. Δ. Στασινοπούλου, «Τινὰ περὶ τοῦ Χριστοδοῦλου Κλονάρη,

πρώτου Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου», *Τιμητικὸς Τόμος ἐπὶ τῇ 125ετηρίδι τοῦ Ἀρείου Πάγου*, Ἐν Ἀθήναις 1963, σελ. 57 - 76.

25. Διάτ. 14428/12 Σεπτ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 63 (18 Σεπτ. 1829).

26. Ὅταν ὁ Ν. Χρυσόγελος ἀνεχώρησεν εἰς Σίφνον τὴν 4ην Φεβρουαρίου 1831 ἐπ' ἀδείᾳ, ὠρίσθη ἀναπληρωτῆς του ὁ Β. Καποδίστριας. Βλ. σχετικῶς Ἐναφορὰν Ν. Χρυσόγελου πρὸς τὸν Κυβερνήτην, 1893/3 Φεβρ. 1831, καὶ τὴν ἐπ' αὐτῆς ἔγκρισιν τοῦ Κυβερνήτου, ΓΑΚ, Γραμμ. Ἐκκλ. καὶ Παιδείας, Φ. 36.

27. Ὁ Χρυσόγελος ἐπανῆλθε τὴν 26ην Μαρτίου 1831. Βλ. «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 11 (11 Φεβρ. 1831) καὶ φ. 24 (28 Μαρτ. 1831).

28. Διάτ. 136/30 Ἀπρ. 1832, «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 7 (11 Μαΐου 1832). Βλ. καὶ ἀνωτέρω σημ. 15, ἐδάφ. β'.

29. Διὰ τοῦ Διατ. 1325/29 Μαρτ. 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 22 (31 Μαρτ. 1828), συνεστάθη ἐντὸς τοῦ Τμήματος τοῦ Πολέμου τοῦ Πανελληνίου τριμελῆς Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὸν τίτλον «Γενικὸν Φροντιστήριον». Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη εἶχεν ὡς ἀρμοδιότητα ἀνὰ ἐπαγρυπνῇ καὶ νὰ βεβαιῶνῃ ἐκ συγκρίσε-

Ναυτικῶν

Βιάρος Καποδίστριας,	1 Ἀπριλίου	1830 ³⁰
Γεώργιος Γλαράκης,	27 Ἰουλίου	1831 ³¹
Δημήτριος Βούλγαρης,	14 Ἀπριλίου	1832 ³²

Στρατιωτικῶν

Παναγιώτης Ρόδιος,	1 Ἀπριλίου	1830 ³³
Κωνσταντῖνος Ζωγράφος,	14 Ἀπριλίου	1832 ³⁴

Οἰκονομίας (Ἐπιτροπή)

Γεώργιος Κουντουριώτης, Πρόεδρος	13 Φεβρουαρίου	1828 ³⁵
----------------------------------	----------------	--------------------

ως (contrôler) τὴν οἰκονομίαν καὶ τοὺς λογαριασμοὺς ὄλων τῶν ὑπηρεσιῶν, ὅσαι ἀνάγονται εἰς τὰ τοῦ Πολέμου». Ἐκ τῶν τριῶν μελῶν τὸ ἐν ἡσχολεῖτο μὲ τὰς κατὰ ξηρὰν δυνάμεις, τὸ ἕτερον μὲ τὸ ναυτικὸν καὶ τὸ τρίτον μὲ τὸν ἔλεγχον τῆς διαχειρίσεως τῶν τροφῶν, τῶν ἀποθηκῶν καὶ τοῦ ὕλικου. Τὴν Ἐπιτροπὴν ἀπετέλεσαν οἱ Βιάρος Καποδίστριας, Ἀλεξ. Μαυροκορδάτος καὶ Κωνσταντῖνος Ζωγράφος. Μετὰ ἐν καὶ ἡμισυ ἔτος ἐξεδόθη τὸ Διάτ. 14685/5 Ὀκτ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 75 (2 Νοεμβρ. 1829), διὰ τοῦ ὁποίου συνεκροτήθη Γραμματεία ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν καὶ διωρίσθη Γραμματεὺς αὐτῆς ὁ Β. Καποδίστριας. Συγχρόνως κατηργήθη τὸ Γενικὸν Φροντιστήριον καθὼς καὶ ἡ ἐν Πόρῳ Ἐπιτροπὴ τῶν Ναυτικῶν. Βλ. Διάτ. 14688/5 Ὀκτ. 1829, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 222. Ἡ Γραμματεία Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν διετηρήθη μέχρι τῆς 1ης Ἀπριλίου 1830. Βλ. καὶ σημ. 30.

30. Διάτ. 1106/1 Ἀπρ. 1830, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 33 (30 Ἀπρ. 1830). Κατόπιν ἀναφορᾶς τοῦ Β. Καποδιστρίου ὡς Γραμματέως ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν (ὑπ' ἀριθμ. 1696/1 Ἀπρ. 1830, ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 236),

ἡ ὑπ' αὐτὸν Γραμματεία διηρέθη εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν, τῆς ὁποίας καὶ διωρίσθη οὗτος Γραμματεὺς, καὶ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβεν ὁ Π. Ρόδιος.

31. Λόγῳ ἀποχωρήσεως τοῦ Β. Καποδιστρίου εἰς ἄδειαν ἀνετέθησαν προσωρινῶς τὰ καθήκοντα τοῦ Γραμματέως ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν εἰς τὸν Γεώργιον Γλαράκην. Βλ. Διάτ. 4138/27 Ἰουλ. 1831, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 58 (1 Αὐγ. 1831). Πρβλ. καὶ Ἐγγρ. Γραμμ. Ἐπιτρ. πρὸς Γ. Γλαράκην, 5932/28 Ἰουλ. 1831 περὶ κοινοποιήσεως τοῦ προσωρινοῦ διορισμοῦ του, ἐν ΓΑΚ, Γραμμ. Ἐξωτ. καὶ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ.

32. Διάτ. 61/14 Ἀπρ. 1832, «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 1 (18 Ἀπρ. 1832). Βλ. καὶ σημ. 15, ἐδάφ. β'.

33. Διάτ. 1107/1 Ἀπρ. 1830, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 33 (30 Ἀπρ. 1830).

34. Διάτ. 62/14 Ἀπρ. 1832, «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 1 (18 Ἀπρ. 1832). Βλ. καὶ σημ. 15, ἐδάφ. β'.

35. Διὰ τοῦ Διατ. 179/7 Φεβρ. 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 11 (6 Φεβρ. 1828), ἀνετέθησαν προσωρινῶς αἱ ἀρμοδιότητες τοῦ Ὑπουργείου Οἰκο-

Ἀλέξανδρος Κοντόσταυλος, Μέλος,	13 Φεβρουαρίου	1828 ³⁶
Γεώργιος Σταύρου, Μέλος,	»	37
Νικόλαος Σπηλιάδης, Προς. μέλος,	5 Μαΐου	1828 ³⁸
Ἀναγνώστης Δεληγιάννης, Προς. Πρόεδρος,	13 Ἰουνίου	1828 ³⁹
Νικόλαος Ρενιέρης, Προς. Πρόεδρος,	5 Φεβρουαρίου	1829 ⁴⁰

νομίας εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Διευθύνσεως τῆς Ἐθνικῆς Χρηματιστικῆς Τραπεζῆς. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ κατὰ τὸ Διάτ. 133/3 Φεβρ. 1828 ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ ἐκάστοτε Προβούλου τοῦ Τμήματος Οἰκονομίας τοῦ Πανελληνίου καὶ δύο συνεργατῶν διοριζομένων διὰ διατάγματος. Βλ. «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 10 (8 Φεβρ. 1828). Πρόβουλος τοῦ Τμήματος Οἰκονομικῶν ἦτο ἀπὸ τῆς 23ης Ἰανουαρίου 1828 ὁ Γεώργιος Κουντουριώτης. Ὡς συνεργάται αὐτοῦ διορίσθησαν οἱ Ἀλέξανδρος Κοντόσταυλος καὶ Γεώργιος Σταύρου. Βλ. Διάτ. 145/5 Φεβρ. 1828, *Αὐτόθι*. Μετ' ὀλίγον αἱ ἐν λόγῳ ἀρμοδιότητες ἀνετέθησαν ὀριστικῶς εἰς τὴν ἀνωτέρω Ἐπιτροπὴν Διευθύνσεως τῆς Τραπεζῆς ὑπὸ τὸν τίτλον Ἐπιτροπῆ τῆς Οἰκονομίας. Βλ. Διάτ. 279/13 Φεβρ. 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 12 (15 Φεβρ. 1828). Τέλος ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Οἰκονομίας ἐνετάχθη εἰς τὸ Τμήμα Οἰκονομίας τοῦ Πανελληνίου, καθορισθεῖσάν λεπτομερῶς τῶν ἀρμοδιοτήτων τῆς. Συγχρόνως οἱ Ἀ. Κοντόσταυλος καὶ Γ. Σταύρου διορίσθησαν μέλη τοῦ Πανελληνίου. Βλ. Διατ. 1323 καὶ 1325/29 Μαρτ. 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 22 (31 Μαρτ. 1828). Βλ. καὶ σημ. 42.

36. Βλ. σημ. 35 καὶ 42. Ὁ Ἀλ. Κοντόσταυλος ἀπεχώρησε τῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ τὰς ἀρχὰς Φεβρουαρίου 1830 διὰ νὰ ἀναλάβῃ Ἐφορος τοῦ Ἐθνικοῦ Νομισματοκοπέου καὶ Συνδιευθυντῆς τῆς Ἐθνικῆς Χρηματιστικῆς Τραπεζῆς ἐν Αἰγίνῃ. Βλ. Διάτ. 604/4 Φεβρ. 1830, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 12 - 13 (12 Φεβρ. 1830).

37. Βλ. σημ. 35 καὶ 42. Πληρεξούσιος Παροίκων Ἠπειρωτῶν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

38. Διορίσθη διὰ τοῦ Διατ. 2162/5 Μαΐου 1828 εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἀσθενοῦντος Γ. Σταύρου. Βλ. ΓΑΚ, Γεν. Γραμμ. Φ. 62, ἔνθα καὶ τὸ Ἑγγρ. Γεν. Γραμμ. 5 Μαΐου 1828 διὰ τοῦ ὁποίου ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν Σπηλιάδην ὁ διορισμὸς του. Ὁ Ν. Σπηλιάδης παρέμεινεν ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Γ. Σταύρου, πρὸς ἀναπλήρωσιν ὅμως πλέον τοῦ Ἀ. Κοντοσταύλου, ἀναχωρήσαντος εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐπὶ ἐπισήμῳ ἀποστολῇ. Ὁ Κοντόσταυλος ἐπανῆλθε τὴν 20ὴν Σεπτεμβρίου 1828 καὶ ἀνέλαβεν ἐκ νέου τὰ καθήκοντά του.

39. Διάτ. 3072/13 Ἰουν. 1828, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 43 (16 Ἰουν. 1828). Διορίσθη εἰς προσωρινὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ Γ. Κουντουριώτου, συμμετέχοντος μετὰ τῶν ἄλλων δύο Προβούλων εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Γενικῆς Διοικήσεως, τὴν ἀναπληροῦσαν τὸν Ἰ. Καποδίστριαν λόγῳ τῆς ἐνεργουμένης τότε περιουσίας του. Ἡ ἀπουσία τοῦ Καποδιστρίου διήρκεσε μέχρι τῶν ἀρχῶν Σεπτεμβρίου 1828, ὅτε ὁ Κουντουριώτης ἀνέλαβεν ἐκ νέου τὰ καθήκοντά του ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ Οἰκονομίας.

40. Ὁ Ν. Ρενιέρης ἀνέλαβε διὰ τοῦ Διατ. 9111/5 Φεβρ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 11 (6 Φεβρ. 1829), καθήκοντα προσωρινοῦ Προβούλου τοῦ Τμήματος Οἰκονομικῶν ἀντὶ τοῦ ἀπουσιάζοντος Γ. Κουντουριώτου. Ὁ Γ. Κουντουριώτης ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του τὴν 27ην Μαρτίου 1829.

Ἰωάννης Κοντουμᾶς,	Προσωρ. μέλος,	25 Μαρτίου	1829 ⁴¹
Ἄνδρέας Παπαδόπουλος,	Μέλος,	12 Σεπτεμβρίου	1829 ⁴²
Ἰωάννης Κοντουμᾶς,	Ἀναπλ. μέλος,	»	43
<i>Οἰκονομίας (Γραμματεία)</i>			
Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος,		14 Ἀπριλίου	1832 ⁴⁴

Γεώργιος Δ. Δημακόπουλος

41. Διὰ τοῦ Διατ. 10198/25 Μαρτ. 1829, «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 33 (1 Μαΐου 1829), ὁ Γ. Σταύρου ἀπεσπᾶσθη εἰς τὴν «Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν προσόδων τῆς Πελοποννήσου», ἀναπληρωθεὶς εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Οἰκονομίας ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Κοντουμᾶ. Ὁ Γ. Σταύρου ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του τὴν 1ην Μαρτίου 1830.

42. Διὰ τοῦ Κυβ. Ψηφίσματος ΛΔ'/8 Σεπτ. 1829, περὶ Ὁργανισμοῦ Γερουσίας καὶ ὑπουργικοῦ συστήματος, ἀρίσθη ὅτι τὸ ἴδρυθὲν Ἐπιτροπὴν τῆς Οἰκονομίας καὶ Ἐμπορίου θὰ διηρθύνετο ὑπὸ τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς τῆς Οἰκονομίας μὲ εἰδικὰ καθήκοντα δι' ἕκαστον μέλος. Ἐν συνεχείᾳ ἐξεδόθη τὸ Διάτ. 14428/12 Σεπτ. 1829, διὰ τοῦ ὁποίου διωρίσθησαν ὡς τακτικὰ μέλη αὐτῆς οἱ Ἄλ. Κοντόσταυλος (προεδρεύων), Γ. Σταύρου, Ἀ. Παπαδόπουλος καὶ

ἀναπληρωματικὸν μέλος ὁ Ἰωάννης Κοντουμᾶς. «Γενικὴ Ἐφημερίς», φ. 63 (18 Σεπτ. 1829). Βλ. καὶ σημ. 36. Ὁ Ἄνδρέας Παπαδόπουλος διετέλεσε πληρεξούσιος Πατρῶν εἰς τὴν Ε' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

43. Βλ. σημ. 42 καὶ 36. Ὁ Ἰ. Κοντουμᾶς ἀντικατέστησε τὸν Ἀ. Κοντόσταυλον ἀφ' ἧς οὗτος ἀπεχώρησε τῆς Ἐπιτροπῆς ἀναλαβὼν Ἐφορος τοῦ Ἐθνικοῦ Νομισματοκοπέου καὶ Συνδιευθυντῆς τῆς Ἐθνικῆς Χρηματιστικῆς Τραπεζῆς. Πρβλ. Διάτ. 247/9 Νοεμβρ. 1829, ΓΑΚ, Ἐπιτρ. Οἰκ. Φ. 73.

44. Διὰ τοῦ Διατ. 63/14 Ἀπρ. 1832 διωρίσθη, τὸ πρῶτον ἐπὶ Ἑλληνικῆς Πολιτείας, Γραμματεὺς ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς», φ. 1 (18 Ἀπρ. 1832). Βλ. καὶ σημ. 15, ἐδάφ. β'.